# Mark'en

## *śampi Mŭq Xavar*

### Běšin əyit

Me girkə śampi Mark'en süft'ə ap'ost'ol P'avelane İsusi Mŭq Xavara yəymişbsuna köməybey. Oşa isə şo Rima köçp'i miya İsusi c'ək'p'i p'as's'e şagirdaxun soğo bakala Pet'eraxune sagala əşbsa burqi. Axıri Q'ončux İsusen göynul ěqeğat'an İz şagirdxo dirist' dünyəne karoozbi Mŭq Xavara yəymişbsunane tapşurbey. P'et'eri Mark'eynak' İzi İsusaxun bakala vədine ak'it'oğo, t'e hadisoğo exlət'bsuni me girke bex c'eysunast'a gele köməye bake. Mark'en me girkə Rima, təxminən 57-60-ci usenxone śampe.

Mark'en śampi girk t'ĭyăm̆i Mŭq Xavarxo běğat'an boxoy tene zap'e. Girke boş İsusi zombsuni barada bakala hadisoox t'ema gele tene, şot'aynak' ki, Mark'en gelo İsusi biq'i əşurxo q'a Şot'ay hər şeya amdar k'inək' hisbsunane ak'est'un çuresa. Şot'ay hələ İsaya xavareçalen pi "Buxačuğoy yaq'abi, me dünyəne əzyət zap'k'ala sa K'ul" baksunane ak'est'a.

Girk İsusi nanaxun baksunaxun təə, ama Şot'ay k'unuk'baksunaxune burqesa. Oşa Şeytanen Şot'o şinəyinşbsunaxun, mot'oxun oşa isə İsusen İz q'ulluğa burqsunaxune exlətesa. İsusen dirist' Galileyina tarapi Buxačuğoy Padçağluği baradane karoozbsa, ak'est'ala möcüzoğon İzi Buxačuğoy C'ək'p'iyo baksunane ak'est'a. Axırda İsus xaçane t'ăqt'esa, xib ği oşa isə p'uri ganuxun běyinebaksa. Axırınci bəndurxost'a İsusi İz şagirdxo ak'esuni q'a Şot'ay göynul ěqesuni baradane exlətesa.

İsus İzi saturběš avabakest'i k'inək'e bisa. Metər xavareçalxon piyorox bito hari bex p'anep'sa. Şo amdarxoy günaxa İz p'iyen os'kseynak' yaq'abaki sa Çark'est'al, Buxačuğon amdarxo əyit tadi sa Q'urbaney. Me Mŭq Xavara qabulbsunenal yan hələ me dünyəne Buxačuğoy Padçağluğa yaynak' ga həzirbiyan baksa.

**Girke boş bakalorox:**

1:1-13 İsusi eyseynak' həzirluğ
1:14-9:50 İsusi Galileyina bakala q'ulluğ
10:1-52 Galileyinaxun Yerusalima eysun
11:1-15:47 İsusi Yerusalima baki axırınci ğimxo
16:1-8 İsusi bĕyinbaksun
16:9-20 Bĕyinbaki Q'onçuğoy İzi şagirdxo ak'esun saal göynul ĕqesun

# 1

## K'unuk'bal İoani yaq' həzirbseynak' eysun

*(Mat'. 2:1-12; Luk'. 3:1-18; İoan. 1:19-28)*

1 Buxačuğoy Ğar İsus Xrist'osi Mŭq
Xavar metəre burqesa.
2 Xavareçal İsayay girke boş śameśi
k'inək':
«Mone, Vaxun bĕš Bez elçinaz
yaq'absa.
Şot'in Vi yaq'a həzirbale». [a]
3 «Çöle car sak'alt'ay səse eysa:
"Q'onçuğoy yaq'a həzirbanan,
Şot'ay c'ovakala ganxo
düzbanan"». [b]
4 Śameśi k'inək'əl, K'unuk'bal İoan
meydane c'eri amdarxo içoğoy
günaxxoy bağışlayinşakseynak'
toobabsuna, mot'ay nišan k'inək'əl
k'unuk'baksunane çöle karoozbsay.
5 Bütüm İudeyin oçala bakalorox saal
Yerusalima yəşəyinşala amdarxo
şot'ay t'öğölt'un eysay. Şot'oğon
içoğoy günaxxo ozanet'un exst'ay,
İoanenal şot'oğo İordan oqe boş
k'unuk'ebsay.
6 İoanen buşe xayaxun paltare layey,
iz bĭyex t'olaxun q'ayinşe ğaçey.
Çərtk'ən saal cir uč'e uksay. [c]
7 Şot'in metəre karoozbsay: «Zaxun
oşa zaxun gele Zorbone eysa. Zu sal
k'os'baki Şot'ay torok'ali bağa
şadbsuna layiğ tezu. 8 Zu vəx xenenez
k'unuk'bsa, ama Şot'in vəx Ĭvel Urufen
k'unuk'bale».

## İsusi k'unuk'baksun saal sinəyinşaksun

*(Mat'. 3:13-4:11; Luk'. 3:21-22; 4:1-13)*

9 T'e ğimxo İsus Galileya oçali
Nazaret' şəhərexun hare. İoanenal
Şot'o İordan oqe boş k'unuk'ebi.
10 İsus xenaxun c'eğat'an hat'e saad
göyurxoy qayesuna saal Urufi
göyərçin k'inək' İz loxol śiysunane
ak'i. 11 Göynuxun sa səse hari: «Hun
Bez gele çureğala Ğarnu, Vaxun

---

[a] **1:2** Mal. 3:1
[b] **1:3** İsa. 40:3

---

[c] **1:6** 2 Padç. 1:8

irəzizu». [d]
[12] Mot'o uk'ala k'inək' Urufen Şot'o
çölene zapi taşeri. [13] Şo çöle q'ırx ği
manedi. Me q'ırx ğinast'a Şeytanen
Şot'o sinəyinşebi, Şot'o əqnə
heyvanxoy aranene efi. Angelxon isə
Şot'o q'ulluğt'unbsay.

### İsusi İz q'ulluğa burqsun

*(Mat'. 4:12-17; Luk'. 4:14-15)*

[14] İoan biq'eśit'uxun oşa İsusen
Galileyina hari Buxačuğoy Mŭq
Xavarane karoozbsay. [15] Şot'in nexey:
«Vaxt' ene p'ap'ene, Buxačuğoy
padçağluğ ĭšabakene. Toobabanan,
Mŭq Xavara vĕbakanan!» [e]

### Samci şagirdxo

*(Mat'. 4:18-22; Luk'. 5:1-11)*

[16] İsus Galileya göle t'öğen
c'ovakat'an xena tor bosala Simona
q'a iz viçi Andreyane ak'i. Me
amdarxo çəlibiq'alxoney. [17] İsusen
şot'oğo pine: «Bez bač'anexun
ekinan, Zu vĕx amdar biq'ala
çəlibiq'alxo booz». [18] Şot'oğon hat'e
saad torurxo boseri Şot'ay
bač'anexunt'un taśi. [19] İsus samal bĕš
taśi Zavday ğar İak'ova q'a şot'ay viçi
İoanane ak'i. Şot'oğon lodk'in boş arśi
torurxot'un yamaluq'bsay. [20] İsusen
hat'e saad şot'oğo k'alepi. Şot'oğonal
içoğoy bava Zavdaya əyiteśi
əşp'alxoxun lodk'ina efi Şot'ay
bač'anexunt'un taśi.

### İsusi amdaraxun murdar urufa c'evksun

*(Luk'. 4:31-37)*

[21] Şorox K'efernaumat'un hari.
Şamat' ği eğat'an İsusen sinagoga baśi
zombsane burqi. [22] Şot'ay zombsuna
bütüm məət't'əlt'un manst'ay,
şot'aynak' ki, şot'oğo k'anun
zombalxo k'inək' təə, Buxačuğon
ext'iyər tadi sa amdar k'inək'e
zombsay. [f] [23] Hame vədə me sinagoga
içust'a murdar uruf bakala sa amdare
baśi. [24] Murdar urufen harayepi: «Ay
nazaret'lu İsus, yaxun k'ən çuresa?
Yax əfçibseynak'en hare? Zu avazu
Hun Şunu! Hun - Buxačuğoy Ĭvelonu!»
[25] Ama İsusen murdar urufa əmirebi:
«Şip' çurpa, me amdaraxunal c'eki!»
[26] Murdar urufen me amdara jĭk'p'i
ost'aar haraypsun şot'oxun c'ere.
[27] Bütüm q'ĭya baft'i sun-sunaxun
xavart'un haq'i: «Mo hik'ə? Maninesa
təzə sa zombsune! İz ext'iyərəl t'etəre
ki, murdar urufxo əmirebsa, şoroxal
İçu tabit'unbaksa».
[28] İsusi barada bakala exlət Galileya
oçali hər tərəf usum yəymişaksane
burqi.

### İsusi gele amdarxo q'olaybsun

*(Mat'. 8:14-17; Luk'. 4:38-41)*

[29] Şo sinagogaxun c'eğala k'inək'
İak'ovaxun q'a İoanaxun sagala
Simoni q'a Andreyi k'oyane taśi.

---

[d] **1:11** Ĭvel măğ. 2:7; İsa. 42:1; Mat'. 3:17; 12:18; Mrk'. 9:7; Luk'. 3:21-22

[e] **1:15** Mat'. 3:1-2

[f] **1:22** Mat'. 7:28-29

30 Şorox t'iya bağat'an avat'unbaki ki,
Simoni q'aynako q'ızdırmin boş
bask'ene. 31 İsusen şot'ay t'ŏğŏl taśi iz
kulaxun biq'i alanebi, çuğoy q'ızdırmal
hat'e saad śire. Çuğon şot'oğo
q'ulluğbsane burqi.
32 Biyəsin bĕğ batk'it'uxun oşa
bütüm azariğo saal içoğoy boş
murdar uruf bakalxo İsusi t'ŏğŏlt'un
eçeri. 33 Bütüm şəhəri amdarxo
çomoy t'ŏğŏlt'un gireśi. 34 Şot'in
cürbəcür azar baft'i gele amdarxone
q'olaybi, gele murdar urufxone
şəp'eśi. Ama murdar urufxo əyitpsuna
icaza tene tadi, şot'aynak' ki, şot'oğon
İsusi Şu baksuna avat'uniy.

### İsusi İz q'ulluğa davambsun

*(Luk'. 4:42-44)*

35 Savaxt'an üşenen hələ işiğ bitinut'
İsus hayzeri k'oyaxun c'ere, Şo amdar
nu bakala sa gala taśi t'et'iya afırınepi.
36 Simonen q'a iz t'ŏŏx bakalt'oğon isə
İsusa qĕvesat'un burqi. 37 Şot'o bĕğĕbi
pit'un: «Bitot'in Vane qĕvesa».
38 İsusen şot'oğo pine: «Ekinan q'erəz
ganxo - hərrəmine bakala ayizmoğo
tağen, t'et'iyal karoozbaz, şot'aynak'
ki, Zu mot'aynak'ez hare».
39 Hametər, İsusen taśi bütüm
Galileyina, t'iya bakala sinagogxo
karoozebsay, murdar urufxone
şəp'esay. [g]

[g] **1:39** Mat'. 4:23; 9:35

### İsusi cuzam azara baft'i amdara q'olaybsun

*(Mat'. 8:1-4; Luk'. 5:12-16)*

40 Sa ği cuzam azara baft'i [h] sa
amdaren İsusi t'ŏğŏl hari İz bĕš çökt'i
xoyinšebi: «Axıri Hun çureğayin za
təmizbes bankon». 41 İsusi şot'o
goroxe hari. İz kula boxodi şot'ay
loxol laxi pine: «Çurezsa, təmizbaka!»
42 Mot'o uk'ala k'inək' t'e amdar
cuzamaxun təmizbaki q'olayebaki.
43 İsusen hat'e saad şot'o yaq'abadi
44 möhk'əm tapşurebi: «Bĕğa, me
barada şuk'k'ala sa əyit ma upa, ama
taki va bĕyinšen bĕğĕq'an. Mot'o
bitot'in ak'seynak'al vi cuzamaxun
təmiz baksuna görə Moiseyen bürmişi
q'urbanxo eça». [i]
45 Ama t'e amdaren c'eri me
bakit'oğo bitot'aynak' exlətp'i hər
gala yəymişebi. Şot'aynak'al İsus ene
şəhəre qay bayes tene baksay. Şo
şəhərexun t'ŏŏx, şuk'k'al nu bakala
galane manst'ay, amdarxo isə hər
tərəfəxun İz t'ŏğŏlt'un eysay.

# 2

### İsusi p'araliçen duğit'u q'olaybsun

*(Mat'. 9:1-8; Luk'. 5:17-26)*

1 Sa hema ği oşa İsus p'urum
K'efernaumane hari. Şot'ay k'oya
baksuni xavaral dirist' şəhəre

[h] **1:40** *cuzam azara baft'i* - iz bədən yara baft'i. Me azari s'i - cuzamey.

[i] **1:44** Lev. 14:1-32

yəymişebaki. [2] Şot'ay t'ŏğŏl t'eq'ədər gele amdare hari ki, sal c'öş çomoy běš çurk'alal ga tene mandey. İsusen şot'oğoynak' Buxačuğoy əyitəne karoozbsay.

[3] Me vədine bip tanen p'araliçen duği sa amdara Şot'ay t'ŏğŏl eşt'unt'un çureśi. [4] Ama gele amdarxoy topbaksuna görə şot'o İsusi t'ŏğŏl eçes tet'un baki. Şot'aynak'al İsus bakala k'ojin belxun ga qaypi, t'e p'araliçen duği amdara nasilk'in boş t'et'iin oq'at'un śivk'i. [5] İsusen şot'oğoy věluğa ak'i p'araliçen duği amdara pine: «Bez ğar, vi günaxxo bağışlayinşebaki».

[6] Ama t'et'iya arśi sa hema k'anun zombalen [j] içoğoy ük'e boş fikirt'unbsay: [7] "Me amdaren k'ə əyite? Axıri mo Buxačuğoy tərsinəne! Tək Buxačuğoxun başq'a günaxxo şina bağışlayinşes bakon?" [8] İsusen hat'e dayğa şot'oğon içoğoy ük'e boş k'ə fikirbsuna İz urufen q'amişaki pine: «Mo hetər fikirxone ef beyne eysa? [9] Manu hasande? P'araliçen duğit'u "vi günaxxo bağışlayinşebaki" upsun, yoxsa "hayza, vi nasilk'ina ext'a taki" upsun? [10] Ama vən avabakanan ki, Amdari Ğare oçali çoye günaxxo bağışlayinşala ext'iyər bune».

Oşa p'araliçen duğit'u pine: [11] «Va nexzu, hayza, vi nasilk'ina ext'a k'oya taki!» [12] Azariyal hat'e saad hayzeri iz nasilk'ina ext'i bütümt'ay piin běš c'eri taneśi. Bütüm mat mant'undi. Camaaten Buxačuğo alxışp'i next'uniy: «Yan hələ metər əş teyan ak'ey».

### İsusi günaxkərxo düz yaq'a k'alpsun

*(Mat'. 9:9-13; Luk'. 5:27-32)*

[13] İsus p'urum göle t'ŏğŏle taśi. Şot'ay t'ŏŏx gele amdare eysay, Şot'inal camaata zomebsay. [14] Yaq' c'ovakat'an naloggirbala gala arśi Halfay ğar Levina (şot'ay s'iya Mat't'al next'uniy) ak'i şot'o pine: «Bez bač'anexun eki». Şoval hayzeri İsusi bač'anexune taśi.

[15] İsusi bač'anexun tağalxo geleney. Şot'aynak'al İsus Levin k'oya sulfin bel arśi šum uk'at'an gele naloggirbalxo q'a q'erəzəl günaxkərxo hari Şot'oxun q'a İz şagirdxoxun sagala šumt'un kəyi. [16] Fariseyxoxun [k] bakala k'anun zombalxon İsusi günaxkərxoxun q'a naloggirbalxoxun sagala šum uksuna ak'i, Şot'ay şagirdxo pit'un: «Mot'in het'aynak'e naloggirbalxoxun q'a günaxkərxoxun sagala šum uksa?» [17] İsusen mot'o ibakat'an şot'oğo pine: «Sağlamt'oğoy tene, azarit'oğoye doxt'ura eht'iyəc bu. Zu düzgün amdarxo təə, günaxkərxo k'alpseynak'ez hare».

---

[j] **2:6** *k'anun zombal* - Moiseyi k'anunxo şaat' avabakala, şot'oğoy mənina q'andırişala, t'e k'anunxo hetər əməlbsuna zombala amdar.

[k] **2:16** *farisey* - iudeyxoy dini icmoğoy nəəl ki sek't'oğoy üzvi

### Ğuruxi əmxun bakala sual

*(Mat'. 9:14-17; Luk'. 5:33-39)*

18 İoani şagirdxon q'a fariseyxon
ğuruxt'un efsay. Sa ği bəzi amdarxo
İsusi t'öğöl hari xavart'un haq'i:
«Het'aynak' İoani q'a fariseyxoy
şagirdxon ğurux et'unfsa, ama Vi
şagirdxon ğurux tet'un efsa?»
19 İsusen şot'oğo coğabe tadi: «Bəy
içoğoy t'öğöl bakat'an iz q'onağxon
ğurux et'unfon? Heq'ədər ki, bəy
içoğoy t'öğöle, şot'oğoy ğurux efsuna
eht'iyəc butene. 20 Ama bəyə içoğoy
t'öğölxun taşala ğimxo eğale, hat'e
vədəl ğurux efalt'un. 21 Şuk'k'alen bisi
paltara təzə parçinaxun yamaluq'
duteneğon. Tene, təzə yamaluq' bisi
paltaraxun çukeğon, zığbaki gaal
samalal pise ak'eğon. 22 Şuk'k'alen
təzə fina bisi tuluğxo batenekon.
Tene, finen tuluğxo t'öpěvěk'on, ham
fi, hamal tuluğxo zayebakon. Təzə
fina təzə tuluğxoy boşt'un bakon».

### Şamat' ğine əmxun zombsun

*(Mat'. 12:1-8; Luk'. 6:1-5)*

23 Sa Şamat' ğine İsus əkini boşt'ane
c'ovaksay. T'et'iin c'ovakat'anal İz
şagirdxon sünbülxo hăvq'sat'un burqi.
[l] 24 Mot'o ak'ala fariseyxon Şot'o
pit'un: «P'oy mot'oğon het'aynak't'un
Şamat' ğine q'adağan bakala əşurxo
biq'sa?» 25 İsusen şot'oğo coğabe tadi:
«Davidi q'a iz t'öğöl bakalt'oğoy busa,
içoğoy köməyə eht'iyəc bakat'an k'ə
bsuna sal k'altenanpe ki? 26 Şo samci
běyinš Evyatari vədinest'a irəziluği
çadıra baśi běyinšxoxun başq'a
şuk'k'ala uksuna icaza nu tadeğala,
Q'ončuğo həsrbaki šumurxone kəyi, iz
t'öğöl bakalt'oğoval tanedi». [m]
27 Oşa İsusen şot'oğo pine: «Şamat'
ği amdareynak'e yaranmişake, amdar
Şamat' ğineynak' təə. 28 Amdari Ğar
isə Şamat' ğineyal q'ončuxe».

# 3

### İsusi kul p'araliç amdara Şamat' ğine q'olaybsun

*(Mat'. 12:9-14; Luk'. 6:6-11)*

1 İsus p'urumal sinagogane baśi.
T'et'iya kul p'araliç sa amdare buy.
2 Bəzi amdarxoy pul İsusi loxoley,
şot'aynak' ki, şot'oğon yaq't'unběğsay
běyn İsusen me amdara Şamat' ğine
q'olaybala, yoxsa təə. 3 İsusen kul
p'araliç amdara pine: «Běš c'eki!»
4 Oşa isə hərrəmine bakalt'oğoy
loxole běği pi: «Mat'uva icaza bu:
Şamat' ğine şaat'luğ yoxsa pisluğ
bsuna? Şinesa elmoğo çark'est'una,
yoxsa bespsuna?» Ama şorox şip'
çurpet'uniy. 5 İsusen me amdarxoy
loxol běği şot'oğoy pulmoğon lazım
bakalt'u nu aksun çuresunane ak'i. T'e
vədə Şot'in azarina pine: «Vi kula
boxoda!» Şot'in iz kula boxonedi,
kulal q'olayebaki.
6 Fariseyxon t'et'iin c'erit'uxun oşa

[l] **2:23** K'an. 23:25

[m] **2:26** Lev. 24:9; 1 Şam. 21:1-6

hat'e saad İrodi tərəf bakalt'oğoxun sagala İsusa hetər əfçibsuni barada maslaatbsat'un burqi.

### İsusi bač'anexun eğalt'oğoy gelebaksun

*(Mat'. 4:24-25; Luk'. 6:17-19)*

7 İsus İz şagirdxoxun sagala göle t'ŏŏxe taśi. Şot'ay bač'anexun isə Galileyinaxun gele camaate eysay. 8 İsusi biq'i əşurxo ibaki, Şot'ay t'ŏğŏl İudeyinaxun, Yerusalimaxun, İdumeyinaxun, İordan oqe t'ĭyəmi tərəfəxun, Sure saal Sidoni hərrəminəxunal et'unsay. 9 Amdar t'eq'ədər geleney ki, İsusen İçu maq'at'un sıxışt'ırişi pi, İz şagirdxoxun İçeynak' sa lodk'a həzir efsunane xaişbi. 10 Axıri Şot'in gele amdarxone q'olaybey, isəəl bütüm azari bakalt'oğon Şot'o lafst'eynak' içoğo best'unbsay. [n] 11 Murdar urufxon isə İsusa ak'at'an Şot'ay běš past'eśi ost'aar harayt'unney: «Hun Buxačuğoy Ğarnu!» 12 Ama İsusen şot'oğo İzi şu baksuna bayanbsuna q'adağanebsay.

### P'as's'e şagirdi təyinbaksun

*(Mat'. 10:14; Luk'. 6:12-16)*

13 Sa ği İsus buruğo laśi İz c'ək'p'i amdarxo İz t'ŏğŏle k'alpi, şoroxal hart'un. 14 Şot'in p'as's'e tana c'ək'p'i apost'ole təyinbi ki, şorox həmişə İz t'ŏğŏl bakat'un. Me amdarxon Buxačuğoy padçağluği barada karoozbalt'uniy. 15 İsusen şot'oğo murdar urufxo c'evksuni ext'iyərəl tanedi.

16 Metərluğen, İsusen me p'as's'e tanane təyinbi: P'et'er s'i tadeśi Simon, 17 Benerageş s'i tadeśi Zavdayi ğar İak'ov saal şot'ay viçi İoan - Benerageş «S'ăq'e ğarmux» upsune - 18 Andrey, Filip', Varfolomey, Mat'fey, T'omas, Halfay ğar İak'ov, Tadday, Kənançi [o] Simon 19 saal oşa İsusa xəyanətbi İuda İsk'ariot'.

### İsus saal Baal-Zevul

*(Mat'. 12:22-32; Luk'. 11:14-23)*

20 Sa ği İsus sa k'oyane baśi. Camaat p'urumal şot'ay bel giresane burqi, İsusen q'a iz şagirdxon sal šum ukala vaxt' tet'un băğăbsay. 21 İsusi ailinen me barada ibakat'an Şot'o eşt'eynak' yaq'ane baft'i. Şot'aynak' ki, fikirt'unbsay ki, Şot'in İz haq'ılane ağesp'e.

22 Yerusalimaxun hari k'anun zombalxon isə next'uniy: «Şot'ay boş murdar urufxoy kalo bakala Baal-Zevule baśe! Baal-Zevuli zorene murdar urufxo c'evksa». [p] 23 İsusen k'anun zombalxo İz t'ŏğŏl k'alpi şot'oğoy pit'oğoy barada məsələoğon exlət'p'sane burqi: «Şeytanen Şeytana hetərə şəp'eśes bakon? 24 Əgər sa padçağluğ iz boş cöyebaksasa, t'e padçağluğ vərəne

---

[n] **3:10** Mrk'. 4:1; Luk'. 5:1-3

[o] **3:18** *Kənançi* - rimluğoy əleyinə ăq'ăśit'oğo tadeśi s'i.

[p] **3:22** Mat'. 9:34; 10:25

bakon. [25] Əgər sa k'oj iz boş yaq'ax
tene taysasa, t'e k'oj śareğon. [26] Əgər
şeytanenal iç iz əleyinə ĕqeśi
için-içuxun düşmənluğebsasa, şot'in
porttenebon, şot'ay axıre eğon.
[27] Axıri şuk'k'alen zorba amdari k'oya
baśi süft'ə t'e amdari kul-tura
ğač'p'inut' şot'ay k'oja fŭq'p'es
batenekon.
[28] Vəx düzinəz nex: amdarxoy bütüm
günaxxo q'a Buxačuğo bĭhi tağala
əyitmux şot'oğo bağışlayinşakes
banekon. [29] Ama Ĭvel Urufa nu çalxala
əyitmux sal sa amdara tene
bağışlayinşakal, şot'ay günaxal iz
ozane həmişəluğ mandale». [q]
[30] İsusen mot'o şot'oğon "şot'ost'a
murdar uruf" upsuna görəne exlətp'i.

### İsusi Buxačuğoy əyitə əməlbalt'oğo İz ailə hesabbsun

*(Mat'. 12:46-50; Luk'. 8:19-21)*

[31] Hame vədə İsusi Nana q'a viçimux
hari p'at'unp'i. Şot'oğon çölin tərəf
çurpi Şot'o k'alpseynak' amdart'un
yaq'abi. [32] Kala sa top amdar İsusi
hərrəmine arśeney. Şot'o
p'ap'est'unbi: «Vi Nana q'a viçimux
çölin tərəf çurpet'un, Vat'un k'ale».
[33] İsusen şot'oğoxun xavare haq'i:
«Bez nana q'a viçimux şuva?» [34] Oşa
İz hərrəmine arśit'oğoy loxol bĕği
pine: «Mone, Bez nana q'a viçimux
miyane. [35] Şot'aynak' ki, şiin
Buxačuğoy əyitə əməlebsasa, Bez viçi,
xunçi saal nana şone».

[q] **3:29** Luk'. 12:10

# 4

### Śareğala śile barada məsələ

*(Mat'. 13:1-23; Luk'. 8:4-15)*

[1] İsusen p'urumal göle t'ŏğŏl
amdarxo zombsane burqi. İz
hərrəmine t'eq'ədər amdare gireśey
ki, İç laśi lodk'inane arśi, amdarxo isə
göle t'ŏğŏl, q'ariluğat'uniy. [r]
[2] İsusen şot'oğo gele şeya
məsələğone zombsay. Şot'in pine:
[3] «Ŭmŭx laxanan: sa əkinçi śil
śarpsane c'eysa. [4] Śark'ala vədine
śilurxoy sa hemo yaq'e t'ŏğŏle bist'a,
q'uşurxonal hari şot'oğo t'uk't'i
ut'unksa. [5] Sa hemo k'ul gele nu
bakala - ĭěluğ galane bist'a. K'ul mal
baksuna görəl usum göyünebaksa.
[6] Ama bĕğ c'eğat'an iz tum bğğəloy nu
baksuna görə usum şerebaki
q'arinebaksa. [7] Sa hemo śaśurxoy
aranene bist'a. Śaśurxon kalabaki
şot'oğo haq'layinşt'unbsa, me
śilurxonal bar tet'un tast'a.
[8] T'ĭyəmiyorox isə bərəkətlu oçalat'un
bist'a. Şot'aynak'al göyünbaki,
kalabaki avuzt'unbaksa, şot'oğoy
bəzit'oğon otuz, bəzit'oğon altmış,
bəzit'oğonal sabaç q'at gele bart'un
tast'a». [9] Oşa İsusen pine:
«İbakseynak' ŭmŭx bakalt'in
ibakeq'an».
[10] Camaat śareśit'uxun oşa İz p'as's'e
şagirden q'a İz bač'anexun
tağalt'oğon Şot'oxun məsələğoy

[r] **4:1** Luk'. 5:1-3

baradat'un xavar haq'i. [11] İsusen pine:
«Buxačuğoy padçağluği sir vəynak'e
qayeśe, ama t'ĭyəmint'oğoynak' hər
şey məsəloğone exlətesa ki,
[12] "Bĕğĕq'at'un, ama maq'at'un
ak'i,
İbakeq'at'un, ama maq'at'un
q'amişaki.
Tene, Buxačuğoç fırıpi
bağışlayinşt'unbakon"
». [s]
[13] Oşa İsusen şot'oğoxun xavare
haq'i: «Vən me məsəlinə tenan
q'amişaksasa, t'e vədə t'ĭyəmi
məsəloğo hetər q'amişakalnan?
[14] Əkinçinen śark'alo Buxačuğoy
əyite. [15] Bəzi amdarxo yaq'e t'ŏğŏl
bit'i śilurxo k'inək'e. Şot'oğon əyitə
it'unbaksa, ama Şeytanen hat'e saad
hari içoğoy boş bit'eśi əyitə ext'i
taneşt'a. [16] Bəziyorox ĭĕluğ gala śareśi
śilurxo k'inək'e. Şot'oğon əyitə ibaki
şot'o hat'e saad mŭqluğen
q'abult'unbsa, [17] ama içoğost'a tum
nu baksuna görə porttet'unbsa, əyitə
görə təgibbaksuna q'a içoğo əzyət
baksuna ak'ala k'inək' t'e əyitəxun
qoşt'unbaksa. [18] Śaśurxoy arane biti
śilurxo moroxe: şot'oğon əyitə
it'unbaksa, [19] ama me dünyəni
narahatçiluğxo, var-dövlətə
feret'baksun q'a q'erəz şeymoğo
bakala tamax arane baśi əyitə
q'ăq'ănne, əyitenal bar tene eşt'a.
[20] Bəzi amdarxo isə bərəkətlu oçala
śareśi śilurxo k'inək'e. Şot'oğon əyitə
ibaki q'abult'unbsa, oşaal otuz,
altmış, nəəl ki lap sabaç q'at gele
bart'un eşt'a».

### Çirağı barada məsələ

*(Luk'. 8:16-18)*

[21] İsusen q'erəzəl sa məsəl şot'oğo
exlətebi: «Ef zənden, çirağa q'ave
nəəl ki taxt'e oq'a laxseynak'
et'unçon? Təə! Şo çirağı q'ave
loxolt'un laxsa. [t] [22] T'etər c'əp'k'in sa
şey tene bu ki, əşk'ərə nu c'eğane,
t'etər but' sa şeyal tene bu ki, nu
qayeğane. [u] [23] İbakseynak' ŭmŭx
bakalt'in ibakeq'an!»

### Usk'uni barada məsələ

*(Mat'. 7:2; Luk'. 6:38)*

[24] İsusen şot'oğo sa məsəlel
exlətebi: «Ef ibakalt'oğoy barada
yönbəri fikirbanan: mani usk'unen
usk'aynan, vəynak'al hat'e usk'unen
usk'eğale, hələ avuzal tadeğale. [v]
[25] Şot'aynak' ki, şii bunesa, şot'o
samalal gele tadeğale, ama şii tene
busa, iz bakaloval içuxun haq'eğale».
[w]

### Zoğ duği śile barada məsələ

[26] İsusen saal pine: «Buxačuğoy
padçağluğ het'uva oşq'ar? Mone, sa
amdaren śile śare. [27] Şo basek'sa,

---

[s] **4:12** İsa. 6:9-10; İoan. 12:39-40; Ap'ost'. 28:26-27

[t] **4:21** Mat'. 5:15; Luk'. 11:33

[u] **4:22** Mat'. 10:26; Luk'. 12:2

[v] **4:24** Mat'. 7:2; Luk'. 6:38

[w] **4:25** Mat'. 13:12; 25:29; Luk'. 19:26

hayest'a, śil isə zoğ duği kalanebaksa. Əkinçinen mot'ay hetər bex c'eysuna sal avatenebaksa, [28] axıri oçalen içine mot'oğo bsa. Süft'ə zoğe c'eysa, oşa sünbül, samal oşal sünbüli dənooxe kalabaki ap'sa. [29] Əkin nešum bakat'an isə əkinçinen usumluğen mixane exst'a, şot'aynak' ki, exe vədə p'ap'ene». [x]

### Xardali śile barada məsələ

*(Mat'. 13:31-32,34; Luk'. 13:18-19)*

[30] Oşa İsusen p'urum pine: «Buxačuğoy padçağluğa het'uxun sa biq'en? Şot'o mani məsəlinen ak'est'en? [31] Şo xardali śiləne oşq'arst'a: oçali çoyel bit'eğala śilurxoy ən mis'ik'o baalkayin, [32] kalabaki bütüm bost'ani bitk'iğoxun alloye baksa. İz taymuxal t'e boydane baksa ki, göynul purk'ala q'uşurxon şot'ay xojina mese biq'sa».

[33] İsusen mot'oxun q'erəzəl gele məsəlooxe exlətp'i. Şot'in me cürəne karoozbsay ki, şot'oğon İçu q'amişakes bakat'un. [34] Şot'oğo məsəlsuz hik'k'al nexteney, ama İz şagirdxoxun tək mandat'an şot'oğo hər şeya q'andırişebsay.

### İsusi tufana bask'est'un

*(Mat'. 8:23-27; Luk'. 8:22-25)*

[35] Hat'e ği biyəbakat'an İsusen İz şagirdxo pine: «Ekinan göle t'e tərəf c'ovaken». [36] Şagirdxoval camaataxun cöybaki İsus bakala lodk'ina arśi tat'unśi. İçoğoxun sagala q'erəz lodk'oxal enesay.

[37] Bürdən zorba sa tufane ěqeśi. Ləpoğon lodk'ina t'etəre duğsay ki, xe iz boşe buybaksay. [38] İsus lodk'in bač'anin tərəf İz bula bera laxi bask'eney. Şagirdxon Şot'o muğurbi pit'un: «Məəlim, yan həysə batk'alyan! Yəni mot'in Va naraat tene bsa?» [39] İsusen hayzeri muşa q'adağanebi, gölə isə "çurpa, şip'baka!" pine. Muş çurepi, bğğəloy sa şip'luğe baki.

[40] İsusen şot'oğo pine: «Het'aynak'nan meq'ədər q'ïbsa? Hələ vəst'a vĕluğ tene bu?» [41] Şagirdxo q'ïyen haneq'i. Şot'oğon sunaxun "mo hetər Amdare ki, muşal, göləl İçu tabinebaksa?" pi xavart'un haq'say.

# 5

### İz boş murdar uruf bakala amdari q'olaybaksun

*(Mat'. 8:28-34; Luk'. 8:26-39)*

[1] Şorox göle t'e soğo tərəf bakala gadaraluğoy oçalat'un taśi. [2] İsus lodk'inaxun śiğala k'inək' gərəmzəluğaxun iz boş murdar uruf bakala sa amdare Şot'ay bĕš c'eri. [3] Şo gərəmzəluğane yəşəyinşbsay, şuk'k'alen şot'o lap zincirləyinşiyal efes tene baksay. [4] Hema kərəm şot'o k'andallayinşiyal ğaçp'et'uniy, ama şot'in k'andalxoval xoxep'say, zincirxoval k'as'eney. Şuk'k'ali şot'o

[x] **4:29** Yol. 3:13; İoan. 4:44

şip'p'ala zor aytenesay. [5] Həmişə,
üşe-ğena gərəmzəluğa, buruxmoğo
harayeney, için içu ǰĕlayinşebsay.
[6] Şot'in İsusa əxiləxun ak'i t'it'eri
Şot'ay bĕš bineti, [7] harayk'a pine: «Ay
İsus, Ala Arśit'ay Ğar, zaxun k'ən
çuresa? Hun bakan vi Buxačux, za
əzyət ma tada!» [8] Şot'aynak' ki, İsusen
şot'o "ay murdar uruf, me amdaraxun
c'eki!" peney.
[9] İsusen şot'oxun xavare haq'i: «Vi s'i
hik'ə?» Şot'in coğabe tadi: «Bez s'i
Q'oşune, şot'aynak' ki, yan geleyan».
[10] Şot'in İsusa içoğo t'e oçalaxun
maq'an şəp'eśi pi xoyinšbsane burqi.
[11] T'et'iya - buruğoy döşel kala sa
bŏq'e sürünene otarişbsay. [12] Murdar
urufxon İsusa xoyinšt'unbi: «Yax me
bŏq'ŭrxoy boş yaq'aba, barta
şot'oğoy boş bağen». [13] İsusen icaza
tanedi. Murdar urufxoval amdaraxun
c'eri bŏq'ŭrxoy boşt'un baśi. P'ə hazar
bul bŏq'ə ĭša bakala sürü hat'e saad
q'ayinaxun oq'a, gölə baft'i
q'ăq'ăneśi.
[14] Bŏq'bĕğalxon t'it'eri me barada
şəhərmoğo q'a ayizmoğo exlətt'unbi.
Camaatal me baki əşurxo
tamaşabseynak'e hari. [15] Şot'oğon
İsusi t'ŏğŏl hari mot'oxun bĕš içust'a
sa q'oşun murdar uruf bakala amdari
paltar lapi saal haq'ullayinşaki
arst'una ak'i q'ĭt'unbi. [16] Me əşurxo
ak'it'oğon isə camaata iz boş murdar
uruf bakala amdari bel harit'oğo q'a
bŏq'ŭrxoy barada exlətt'unbi. [17] T'e
vədə t'e oçali amdarxon İsusa
xoyinšbsat'un burqi ki, içoğoy
oçalaxun c'eğane.
[18] İsus lodk'ina arśat'an murdar
urufxoxun təmizbaki amdaren İsusa
xoyinšebi ki, içuval ext'ane. [19] İsusen
tene barti, ama pine: «Vi k'oya, vi
ĭšat'oğoy t'ŏğŏl taki, Q'ončuğon
vaynak' bit'oğo saal vaynak' hetər ük'
bok'ospsun ak'est'una şot'oğo
exlətp'a». [20] Me amdarenal taśi İsusen
içeynak' bit'oğo dirist' Dek'ap'olis
bölginə exlətpsane burqi, bitoval
məət't'əlt'un mandi.

### Çuğoy q'olaybaksun saal mis'ik' xuyəri bĕyinbaksun

*(Mat'. 9:18-26; Luk'. 8:40-56)*

[21] İsus lodk'inen p'urum göle me
tərəf bakala q'ariluğa c'erit'uxun oşa
İz bel gele amdare gireśi. [22] Me vədə
sinagogi kalat'oğoxun soğo, Yair
s'iyen sa amdare hari. Şot'in İsusa ak'i
Şot'ay turinoq'a bineti. [23] Şot'o gele
xoyinšbi pine: «Bez xuyər elmoğoy
loxole. Eki vi kulmoğo şot'ay loxol laxa
ki, q'olaybaki yəşəyinşeq'an».
[24] İsusal şot'oxun sagala taneśi.
Şot'ay bač'anexun t'eq'ədər amdare
eysay ki, Şot'o male manst'ay
çaxçuxk'at'un. [25] T'et'iya içust'a
p'as's'e usene ki, p'i taysuni azar
bakala sa çuuxe buy. [26] Şo cürbəcür
doxt'urxone tarapey, şot'oğoy loxol iz
bakalt'u laxeney, ama p'urumal şaat'
tene baksay. İz vəzyət taysun samalal
pise baksay. [27] Me çuğon İsusi barada
ibakeney, şot'o görəl şot'in amdarxoy

boşt'an c'ovaki bač'anexun taśi İsusi paltara lafedi. [28] Şot'aynak' ki, metəre fikirbsay: «Hik'k'al tene, Şot'ay paltara laft'ayiz q'olaybakoz». [29] Hat'e saad şot'ay p'i taysun bot'ebaki, içinal hisebi ki, azaraxun q'olayebaki.
[30] İsusen isə avanebaki ki, İçuxun sa zore c'eri, amdarxoç fırıpi xavare haq'i: «Bez paltara laft'iyo şuvay?»
[31] Şagirdxon Şot'o coğabt'un tadi: «Amdarxoy kiyelxun galk'ala tene. Me camaati boş Va şin lafst'una hetəre avabakes bakon?» [32] Ama İsusi piin hələl mot'o bit'une qəvesay. [33] Çuğon içu k'ə baksuna avaney. Şo iz q'ïyexun t'ut'upsun hari İsusi turinoq'a biti bütümə Şot'o exlətebi. [34] İsusenal şot'o pine: «Bez xuyər, vi vębaksunen va çark'esedi. Arxayin taki, eneyal azarayinşmabaka!»
[35] İsusen hələ əyiteney, hame vədine sinagogi kalat'ay k'oyaxun amdarxo hari şot'o pit'un: «Vi xuyər p'ure. Ene məəlimə het'aynak'en naraat'bsa?» [36] Ama İsusen me əyitə fikir tene tadi. Şot'in sinagogi kalat'u pine: «Ma q'ïba, təkc'ə vębaka!»
[37] Şot'in P'et'eraxun, İak'ovaxun saal şot'ay viçi İoanaxun başq'a şuk'k'ala İz bač'anexun eysa tene barti. [38] Şorox sinagogi kalat'ay k'oya p'ap'at'an İsusen hay-küy balxo q'a ost'aar ŏnŏk'alxone ak'i. [39] İsus bona baśi şot'oğo pine: «Het'aynak'nan hay-küy bi ŏnŏne? Əyel p'uritene, hat'etər basek'e». [40] Şot'oğon İsusi loxol axšumt'unpi. İsusen isə bütümə c'öş c'evk'it'uxun oşa əylin bava-nanaxun saal İçuxun harit'oğoxun sagala əyel bask'i galane baśi. [41] İsusen əylin kiyexun biq'i şot'o pine: «T'alit'a k'um!» Mo "ay mis'ik' xuyər, va nexzu: hayza!" upsune. [42] Xuyərenal hat'e saad hayzeri tarapsane burqi. Şot'ay p'as's'e yəşe buy. T'et'iya bakalorox mat mant'undi. [43] İsusen şot'oğo tapşurebi ki, me barada şuk'k'alen maq'an avabaki, oşa isə əylə ukunq'at'un tadi pine.

# 6

### İsusi İz yurdnu nu q'abulbaksun

*(Mat'. 13:53-58; Luk'. 4:16-30)*

[1] İsus t'et'iin c'eri İz doğma yurdnune hari. İz şagirdxoval İçuxuney. [2] Şamat' ği eğat'an Şot'in sinagoga karoozbi zomebsay. Şot'o ŭmŭxlaxala amdarxoy gelet'in məət't'əl mandi nexey: «Me amdarast'a me şeyurxo mayina? Mo hetər haq'ıla kot'o tadeśe? Me cürə möcüzoğo hetəre bsa? [3] Yəni mo hat'e iz nana Mariya, iz viçimuxal İak'ov, İosif, İoan saal Simon bakala ust'a tene ki? Hələ iz xunçimuxal memiya, beşi aranet'un yəşəyinşbsa!» Hametər şot'oğon İsusa tet'un q'abulbsay.
[4] Ama İsusen şot'oğo pine: «Xavareçal saycə iz yurdnu, q'oomxoy arane saal ailin boş hörmətlü tene.

Mandi hər gala!» [y]
5 Metərluğen, Şot'in t'et'iya sa hema
azarin loxol İz kula laxi
q'olaybsunaxun başq'a sal sa möcüzə
ak'est'es tene baki. 6 İsus şot'oğost'a
vĕluğ nu baksuna ak'i məət't'əle
manst'ay.

### İsusi İz p'as's'e şagirdə q'ulluğeynak' yaq'absun

*(Mat'. 10:1-15; Luk'. 9:1-6; 10:1-12)*

Oşa İsusen zombsun hərrəminə
bakala ayizmoğo tarapi-fırınepi.
7 İsusen p'as's'e şagirdə İz t'ŏğŏl
k'alpi şot'oğo p'ə tan-p'ə tan
karoozbsane yaq'abi. Şot'oğo murdar
urufxo c'evksuni ext'iyərəl tanedi.
8 Şot'oğo tapşurebi ki, yaq'a
çombağaxun başq'a hik'k'al - nə šum,
nə toray, nəəl təngə maq'at'un ext'i.
9 İçoğoy turel torok'ala lapeq'at'un,
ama badalbseynak' paltar maq'at'un
ext'i. 10 İsusen şot'oğo pine: «Maya sa
k'oya bağaynan, t'e şəhərexun
c'eğamin hat'e k'oya mandanan.
11 Maya vĕx nu q'abulbi, vĕx
ŭmŭxlaxsun nu çureğayt'un, t'et'iin
c'eğat'an ef turin tozal śap't'anan.
Barta mo şot'oğoynak' sa nišanq'an
baki!» [z]

12 Metərluğen, şagirdxo yaq'at'un
baft'i. Şot'oğon karoozbi amdarxo
toobabsunat'un k'aley, 13 murdar
urufxot'un c'evksay, c'əyin lĕĕmdi
gele azariğot'un q'olaybsay. [a]

### Me əşurxo biq'ala amdar şuva?

*(Mat'. 14:1-12; Luk'. 9:7-9)*

14 Hametər bütüm me əşurxo hari
padçağ İrodi ŭmŭğo p'anep'i,
şot'aynak' ki, ĭomo bakalt'in
İsusaxune əyitey. Bəzi amdarxon
next'uniy: «Mo K'unuk'bal İoane p'uri
ganuxun bĕyinbake, şot'o görəne
içust'a me cürə zor bu».
15 T'ĭyəmint'oğon isə "mo İlyane",
bəzit'oğonal "t'evaxt'in
xavareçalxollarik' sa xavareçale"
next'uniy. [b] 16 Ama İroden mot'o
ibakat'an pine: «Mo, zu iz bula
bot'est'i İoane. Şo bĕyinebake!»
17 Me İroden iz viçi Filip'i çuux
İrodiya görə İoana biq'est'i zindanane
badest'ey. Şot'in İrodiya içeynak'
çuuxe haq'ey, 18 İoanen isə şot'o
"viçey çuğo haq'sun Buxačuğoy
k'anunaxun düz etenesa" peney.
19 Mot'oxun oşa İrodiyan İoani loxol
kin efi şot'o besp'est'uni q'ərarane
hari. Ama iz kiyexun hik'k'al
aytenesay, 20 şot'aynak' ki, İroden
İoani düzgün saal ĭvel sa amdar

---

[y] **6:4** Mat'. 13:57; Luk'. 4:24; İoan. 4:44

[z] **6:11** T'e vaxt' iudeyxo t'ĭyəmin ölkinəxun qaybakat'an içoğoy turel arśi tozal śap't'unst'ay. Me hərəkətə içoğoy azuk'axun bakalt'oğoynak' bsunen isə şot'oğoval Buxačuğo nu çalxalt'oğoxun sa biq'sunane ak'est'ay. Luk'. 10:4-11; Ap'ost'. 13:51

[a] **6:13** İak'. 5:14

[b] **6:14-15** Mat'. 16:14; Mrk'. 8:28; Luk'. 9:19

baksuna avaney, şot'oxun qĭbi şot'o q'orişebsay. Düze, İoani exlətxoxun oşa İrod içul etenesay, ama p'urumal şot'ay exlətxon içu zapeney.
21 Sa ği İrodiyay kiyel şaat' fürsəte koft'i. İroden iz nanaxun baki ğine sarayi amdarxo, q'oşuni kalat'oğo saal Galileyin śilə amdarxo q'onaxluğe tadi. 22 Q'onaxluği vədine İrodiyay xuyəren bona baśi əçinepi. Mo İrodi q'a q'onağxoy xoşel t'eq'ədəre hari ki, padçağen xuyərə pine: «Vi ük'en balt'u zaxun çureki, zu va tadaz».
23 Oşa elasp'i p'urumal pine: «Zaxun k'ə çureğayin, lap bez padçağluği qĭt'uval çureğayin, va tadoz».
24 Xuyəren isə c'eri iz nanaxune xavar haq'i: «Zu k'ə çureğaz?» Şot'in coğabe tadi: «K'unuk'bal İoani bula».
25 Xuyərenal hat'e saad padçağı t'ŏğŏl t'it'eri pine: «Çurezsa ki, həysə sa sinin boş K'unuk'bal İoani bula za tadan». 26 Padçağ beyköfe baki, ama iz elasa q'a q'onağxo görə xuyəri əyitə oq'a saksun tene çureśi. 27 Şot'in hat'e saad içu q'orişalt'oğoxun sunt'u yaq'abi İoani bula eşt'unane əmirbi. T'e amdarenal zindana taśi İoani bula ozanaxun duği 28 şot'o sa sinin boş xuyəreynak' eneçeri. Xuyərenal şot'o iz nanane tadi.
29 İoani şagirdxon mot'o ibakat'an hari şot'ay meyidə ext'i mağarinat'un laxi.

### İsusi qo hazar tana boşevksun

*(Mat'. 14:13-21; Luk'. 9:10-17; İoan. 6:1-14)*

30 Ap'ost'olxo İsusi t'ŏğŏlt'un qaybaki. Şot'oğon içoğo tadi tapşuruğxo bex p'ap'espsuni q'a camaata zombsuni barada Şot'aynak' exlətt'unbi. 31 İsusen pine: «Ekinan isə şuk'k'al nu bakala sa gala tağen, cöycə samal dincəyinşəken». Axıri eğal-tağal gele baksunaxun sal šum ukala vaxt' tet'un bğğəbsay.
32 Şoroxal lodk'ina laśi içan-içoğoynak' şuk'k'al nu bakala sa galat'un taśi. 33 Ama tağat'an camaaten şot'oğo anek'i, gelet'inal çalexi. T'e vədə bütüm şəhərmoğoxun amdarxo turin axışaki t'e gala içoğoxun běš p'at'unp'i. 34 İsus q'ariluğa c'eri kala sa top amdarxo ak'at'an şot'oğoynak' İz ük'e bok'i, şot'aynak' ki, çobansuz eğelxo k'inək't'uniy. İsusenal şot'oğo gele şeymoğoy barada zombsane burqi. [c]
35 Biyənebaksay. Şagirdxon hari İsusa pit'un: «Mo çöle, hamal ene c'əyine. 36 Camaata tərba, barta taśi me hərrəmine bakala ayizmoğoxun, ganxoxun içoğoynak' sa şey haq'i kəyeq'at'un». 37 Ama İsusen şot'oğo pine: «Şot'oğo ukun vən tadanan». Şagirdxon pit'un: «Bərkə taśi p'əbaç

[c] **6:34** Ams'i oğ. 27:17; 1 Padç. 22:17; 2 Hadis. 18:16; Yez. 34:5; Zək. 10:2; Mat'. 9:36

dinaren [d] šum haq'ayan ki,
mot'oğoyan ukest'a?» [38] Ama İsusen
şot'oğo pine: «Takinan, běğanan běyn
hema šumvăx bu?» Şot'oğonal běği
pit'un: «Qo šum saal p'ă çəliyəx bu».
[39] İsusen şot'oğo əmirebi ki,
amdarxo dəst'ə-dəst'ə göyün oye
loxol arśevk'eq'at'un. [40] Amdarxo
baç-baç, əlli-əlli art'unśi. [41] İsusen qo
šuma q'a p'ă çəlinə ext'i göynul
běğsun şükürbi afırınepi. Oşa šuma
cöybi İz şagirdxone tadi ki, camaata
paybeq'at'un. P'ă çəlinəl bitot'aynak'
cöyebi. [42] Bitot'in kəyi bot'unşi, [43] hələ
avuzin mandi šume saal çəlin
k'ot'orxoxun p'as's'e zənbilәl
buyt'unbi. [44] Šum kəyit'oğoxun saycə
işq'arxoy say isə qo hazar taney.

### İsusi xene çoyel tarapsun

*(Mat'. 14:22-33; İoan. 6:15-21)*

[45] Mot'oxun hat'e saad oşa İsusen
amdarxo k'oya yaq'abadat'an, İz
şagirdxoval məcburebi ki, lodk'ina laśi
İçuxun běš t'e tərəf - Bet'sayda
c'ovakat'un. [46] İç isə camaata
yaq'abadit'uxun oşa afırıpseynak'
buruğone laśi.
[47] Üşe lodk'a göle bĭyexey, İsus isə
q'ariluğa tək çurpeney. [48] İz şagirdxon
zorink'ət'un avar zap'ey, şot'aynak' ki,
muşen içoğoy çoyele fuyey. Mot'o
ak'at'an, üşeni bip'imci saadast'a [e]
İsus göle çoyelxun şot'oğoy t'ŏğŏle
taśi, şot'oğoxun c'ovaksune çureśi.
[49] Ama şagirdxon İsusi göle çoyelxun
tarapsuna ak'at'an Şot'o sa ak'esun
avabaki harayt'unpi, [50] Şot'o ak'i içoğo
q'ĭyen haq'eney. İsusen hat'e saad
şot'oğoxun əyitp'i pine: «Ük'lü
bakanan, Zuzu, ma q'ĭbanan!» [51] Oşa
şot'oğoy t'ŏğŏl lodk'inane laśi, muşal
şip'e baki. Şorox lap məət't'əl
mant'undi. [52] Axıri şot'oğon t'ema
amdara uk'est'uni möcüzinəl tet'un
q'amişakey, içoğoy pulmux hələ
k'ač'iney.

### İsusi Ginesara azariğo q'olaybsun

*(Mat'. 14:34-36)*

[53] İsus q'a İz şagirdxo gölə c'ovaki
Ginesarat'un hari. Q'ariluğa c'eri
lodk'ina ğaçt'unpi. [54] Şorox
lodk'inaxun c'eğala k'inək' camaaten
İsusa çalexi. [55] T'e pervare bakala
amdarxon İsusi maya baksuna
ibakat'an içoğoy azariğo nasilk'in boş
Şot'ay t'ŏğŏl eşt'at'un burqi. [56] İsusi
tağala hər gala - ayizmoğo,
şəhərmoğo, bölgöğo azariğo eçeri
meydana lat'unxsay ki, Şot'ay paltari
c'ot'aq'a bakayin lafteq'at'un. Şot'o
laft'alorox bitoval q'olayebaksay.

---

[d] **6:37** *P'ăbaç dinar* - Sa dinar sa ğiin
əşlin haq'q'e.

[e] **6:48** *Üşeni bip'imci saadast'a* -
Həysət'in vaxt'en üşe saad xibaraxun
ŭqəray arane.

# 7

### Amdara murdar balo hik'ə?

*(Mat'. 15:1-20)*

1 Sa ği İsusi t'öğöl fariseyxo q'a
Yerusalimaxun bakala sa hema k'anun
zombalxone hari. 2 Şot'oğon at'unk'i
ki, İsusi şagirdxoy bəzit'oğon murdar
kulmoğon, yəni pakbaksuni ədətə
əməlbinut'tun šuma arst'a. 3 Axıri
fariseyxon içan bütüm iudeyxollarik'
içoğoy bavoğoxun mandi ədətə tam
dəgig əmələt'unbsay. İçoğoy kulmoğo
os'k'i pakbinut' šuma artet'unśoy,
4 bazarexun harit'uxun oşa kulmoğo
os'k'i pakbinut' hik'k'al utet'unkoy.
Şot'oğon hələ q'erəzəl gele
ədətxot'un əməlbsay. Metər ki,
şot'oğon içoğoy ədətə görə lap
camurxo, vedroğo, tunce levet'xoval
os'k'i pakt'unbsay.
5 Fariseyxon q'a k'anun zombalxon
İsusaxun xavart'un haq'i: «Het'aynak'
Vi şagirdxon bavoğoxun mandi
ədətxo tet'un əməlbsa? Šumat'un
arst'a, ama kulmoğo tet'un os'k'i
pakbsa». 6 İsusen şot'oğo pine: «İsaya
xavareçalen vəxlarik'
p'əçolat'oğoynak', he şaat'e śampe!

"Me azuk'en içoğoy muzine Za
hörmətbsa,
Ama içoğoy ük' Zaxun əxile.
7 İçoğoy Za bul k'os'bsunal ams'ine,
Bez k'anunxo içoğoy c'evk'i
k'anunxont'un əvəzbsa". [f]

8 Vən Buxačuğoy əmirə t'ööxbi
amdarxoy c'evk'i ədətxonnan taysa».
9 İsusen saal şot'oğo pine: «Ef c'evk'i
ədətxo əməlbseynak' Buxačuğoy
əmirə t'ööx bost'una hetərəl şaat'
bacarnanbsa! 10 Moiseyen k'ə pey?
"Nana-bava hörmətba", "nana nəəl
bava təhk'irbala amdara besp'anan"!
[g] 11 P'oy vən k'ənan bsa? Sunt'in c'eri
uk'ayin ki, "bezi nana-bava tadala
bakalt'u Buxačuğoz q'urbanbsa",
12 vən t'e amdari iz eht'iyəci boş
bakala nana-bava nu köməybsuna pis
tenan běğsa. 13 Metərluğen vən vəxun
c'evk'i ədəten taysunen Buxačuğoy
əyitə hik'k'alnanbsa! Hələ mot'o
oşq'ar q'erəzəl gele əşurxonan
biq'sa!»
14 İsusen p'urumal camaata İz t'öğöl
k'alpi pine: «Bitot'in Za ŭmŭxlaxanan
ki, q'amişakanan. 15 J̌omo tağala sal sa
şeyen amdara murdar tene bon, ama
amdara murdar balo ǰomoxun
c'eğaloroxe». 16 [h]
17 İsus camaataxun cöybaki k'oya
eğat'an, İz şagirdxon me əyitmoğoy
mənina q'andırişbsunat'un Şot'oxun
xaişbi. 18 İsusen şot'oğo coğabe tadi:
«Vənal hələ tenan q'amişaki? Bex
tenan bafst'a ki, amdari boş tağala sal
sa şeyen amdara murdar bes tene
bakon? 19 Şot'aynak' ki, ǰomo tağala

---

[f] **7:7** İsa. 29:13

[g] **7:10** C'eys. 20:12; 21:17; Lev. 20:9; K'an. 5:16

[h] **7:16** Bəzi kiinśamurxost'a me bənd butene: *İbakseynak' ŭmŭx bakalt'in ibakeq'an!*

şeymux şot'ay ük'e təə, tapanene taysa, t'iyal mantenest'a». (İsusen me əyitmoğon bito ukunxoy təmiz baksunane ak'est'i.) 20 İsusen İz əyitə davamebi: «Amdara murdar balo isə amdaraxun c'eğalone. 21 Şot'aynak' ki, amdarxoy boşt'an, ük'exune pis fikirxo, əxlagsuzluğ, oğriluğ, bespsun, 22 q'erəz çuğoy loxol běğsun, tamaxkərluğ, şər bost'un, bic'luğ, pozğunluğ, paxılluğ, Buxačuğoy əleyinə əyitpsun, loğaluğ saal haq'ılsuzluğ c'eğon. 23 Bütüm me pis əşurxo amdari boşt'ane c'eri şot'o murdar bsa».

### Finik'iyalu çuğoy vębaksun

*(Mat'. 15:21-28)*

24 İsus t'et'iin c'eri Sur oçalane taśi. Şo t'et'iya sa k'oyane mandi, İzi miya baksunal şuk'k'ala avabakest'un tene çuresay. Ama mot'o p'urumal c'ap' efes tene baki.

25 T'etiya sa çuğo hari p'anep'i ki, İsus içoğoy aranene. Şoval hat'e saad İsusi t'ŏğŏl hari Şot'ay turinoq'a bineti. Şot'ay xuyərəst'a murdar urufe buy. 26 Şo iç isə Siriin Finik'ina nanaxun baki sa grek' çuuxey. Şot'in İsusa xoyinšebi ki, iz xuyərəxun murdar urufa c'evk'ane. 27 İsusen şot'o pine: «Barta süft'ə əyloxq'at'un boşi, şot'aynak' ki, əyloğoy šuma ext'i xəyoğo bost'un düz tene bakon». 28 Çuğon isə Şot'o coğabe tadi: «Ay Q'ončux, axıri yan xəyoğonal əyloğoy sulfinaxun oq'a bari k'ot'orxoxunyan uksa». 29 İsusen çuğo pine: «Vi me əyitə görə arxayin taki! Vi xuyərəxun murdar uruf c'ere».

30 Çuğon iz k'oya hari anek'i ki, iz xuyər gane boş bask'ene, murdar urufal şot'oxun c'erene.

### Kar hamal lal bakala sa amdari q'olaybaksun

31 İsus p'urumal Sur oçalaxun c'ere, Sidonal c'ovaki, Dek'ap'olisi tərəfəxun Galileya göləne p'ap'i. 32 T'iya İsusi t'ŏğŏl kar hamal lal bakala sa amdara eçeri xoyinšt'unbi ki, İz kula şot'ay loxolq'an laxi. 33 İsusen t'e amdara t'ŏŏx taşeri, İz k'əşəmoğo me amdari ŭmŭxxone laxi, oşa İz k'əşinə çupunaxp'i şot'ay muzane laft'est'i. 34 Şot'in göynul běği afırınepi, oşal bəğəloy sa mindəfə saki pine: «Effata!», yəni "qayey". 35 Me amdari hat'e saad ham ŭmŭxxo, hamal muz qayeśi, şot'inal as'ar əyitpsane burqi.

36 İsusen mot'o ak'it'oğo tapşurebi ki, me barada şuk'k'ala hik'k'al maq'at'un exlətpi. Ama heq'ədər gele tapşurebsaysa, t'eq'ədər geleyal bayant'unbsay. 37 Camaat məət't'əl mandeney, şot'oğon next'uniy: «Me amdari bala əşlin toy butene! Şot'ay t'ŏğŏl karurxonal inebaksa, lalurxonal əyitene!»

# 8

### İsusi bip' hazar tanaxun gele amdara boşevksun

*(Mat'. 15:32-39)*

1 Hat'e ğimxo p'urumal gele
camaate gireśi. Şot'oğoy içoğoxun
ukun butet'uxiy, İsusenal şagirdxo İz
t'öğöl k'alpi pine: 2 «Me amdarxo Bez
goroxe eysa. Şorox xib ğine ki, Bez
t'öğölt'un, içoğoxun ukala şeyal
butet'ux. 3 Mot'oğo həysə içoğoy
k'ojurxo yaq'abadayiz, yaq'a halnuxun
bitalt'un, axıri bəziyorox lap
əxiləxunt'un hare». 4 Şagirdxon Şot'o
coğabt'un tadi: «Meq'ədər amdara
boşevk'seynak' me çölö mayina šum
bəğəbes bakon?» 5 İsusen şot'oğoxun
xavare haq'i: «Hema šumyax bu?»
Şot'oğon pit'un: «Vŭğ».
6 T'e vədə İsusen camaata pine ki,
oq'a arśeq'at'un. Şot'in vŭğ šuma ext'i
şükürebi, oşa cöybi İz şagirdxone tadi
ki, camaata paybat'un. Şot'oğon šuma
payt'unbi. 7 Şot'oğost'a sa hema dənə
mis'ik' çəliyal buney, İsusen şükürbala
afırına bit'uxun oşa mot'oğoval
paybsunane əmirbi. Şagirdxonal
camaata payt'unbi. 8 Amdarxon kəyi
bot'unşi. Avuzin mandi k'ot'orxo
girbat'an isə vŭğ zənbile buybaki.
9 T'et'iya bip' hazar tana ĭša amdare
buy.
İsusen şot'oğo yaq'anebadi, 10 İç isə
İz şagirdxoxun sagala lodk'ina laśi
Dalmanuta oçalane taśi.

### Fariseyxoy İsusaxun sa nišan çuresun

*(Mat'. 12:38-39; 16:1-12)*

11 Fariseyxo İsusi t'öğöl hari Şot'oxun
höcətbsat'un burqi. Şot'o
sinəyinşbseynak' çurt'unsay ki,
göynuxun eğala sa möcüzəlü
nišanq'an ak'est'i. [i] 12 Şot'in bəğəloy sa
mindəfə saki pine: «Het'aynak'e me
nəsilen möcüzəlü nišan qəvesa? Vəx
düzinəz nex: me nəsilə sal sa nišan
tene tadeğal». [j]

### Şagirdxoy nu q'amişaksun

*(Mat'. 12:38-39; 16:1-12)*

13 Oşa şot'oğoxun cöybaki p'urumal
lodk'ina laśi göle t'e soğo tərəfe
c'ovaki. 14 İz şagirdxon šum exst'una
eyexun c'evk'et'uniy. Lodk'ina
şot'oğoy tək sa dənə šume buy.
15 İsusen şot'oğo tapşurbi pine:
«Eht'iyət'lü bakanan, fariseyxoy
əyinəxun q'a İrodi əyinəxun vəx
bəğanan». [k] 16 Şagirdxon isə içoğoy
arane exlətp'i next'uniy: «Mot'o beşi
šum nu baksuna görəne nex».
17 İsusen mot'o avabaki şot'oğo pine:
«Het'aynak' šume nu baksunaxunnan
əyite? Yəni hələ q'amişaki bex
baftenanst'a? Het'aynak' ef ük'
meq'ədər inadkəre? 18 Ef pulmux
baksun-baksun tenan aksa? Ef
ŭmŭxxo baksun-baksun tenan ibaksa?
Ef eyexun he usuma c'eri! 19 Zu qo

---

[i] **8:11** Luk'. 11:16
[j] **8:12** Luk'. 11:29
[k] **8:15** Luk'. 12:1

šuma qo hazar tane arane cöybi paybat'an běšt'an mandi k'ot'orxoxun hema zənbilnən buybi?» Şot'oğon pit'un: «P'as's'e». [l] [20] «P'oy vŭğ šuma bip' hazar tane arane cöybi paybat'an k'ot'orxoxun hema zənbilnən buybi?» Şot'oğon pit'un: «Vŭğ». [21] İsusen şot'oğo pine: «Ama vən hələl q'amiştenanbaki!»

### Bet'sayda bakala k'ač'i amdari q'olaybaksun

[22] Şorox Bet'saydat'un hari. Miya İsusi t'ŏğŏl sa k'ač'i amdart'un eçeri, Şot'oxun me amdari loxol İz kula laxsunat'un xoyinšbi. [23] İsusen k'ač'in kiyexun biq'i şot'o ayizaxun t'ŏŏxe taşeri. Oşa şot'ay pulmoğo çupunen şəyinbi, İz kulmoğo şot'ay loxol laxi xavare haq'i: «Sa şey anksa?» [24] K'ač'inen běği pine: «Amdarxoz aksa, xodurxot'un oşq'ar, ama tarat'unne». [25] T'e vədə İsusen İz kulmoğo p'urumal me amdari pulmoğoy loxole laxi, k'ač'i amdari piyelal işiğe hari. Şo q'olayebaki, hər şeyal qay aksane burqi. [26] İsusen şot'o k'oya yaq'abi pine: «Běğa, sal ayize ma baki».

### P'et'eri Xrist'osa çalxsun

*(Mat'. 16:13-20; Luk'. 9:18-21)*

[27] İsus İz şagirdxoxun sagala Filip'a bakala K'eysariin ayizmoğone yaq'a baft'i. Yaq'a İz şagirdxoxun xavare haq'i: «Amdarxoy upsuna görə Zu şuzu?» [28] İz şagirdxon Şot'o metərt'un coğab tadi: «Bəzit'oğon next'un ki, K'unuk'bal İoan, t'ĭyəmit'oğon İlya, bəzit'oğon isə next'un ki, xavareçalxoxun soğonu». [m] [29] İsusen şot'oğoxun xavare haq'i: «P'oy vən Za şunan hesabbsa»? P'et'eren Şot'o coğabe tadi: «Hun Xrist'osnu». [n] [30] İsusen İz şagirdxo tapşurebi ki, İzi Xrist'os baksuni barada şuk'k'ala nu exlətp'at'un.

### İsusi İz p'uri-běyinbaksuni əmxun saturběš avabakest'un

*(Mat'. 16:21-23; Luk'. 9:22)*

[31] Mot'o pit'uxun oşa İsusen şot'oğo zombsane burqi. Şot'in pine ki, Amdari Ğaren gele əzyət zap'k'alane. Ağsaq'q'alxon, samci běyinšxon q'a k'anun zombalxon Şot'o tet'un çalxal, Şot'o besp'est'alt'un, ama xib ğinaxun oşa Şo běyinbakale. [32] İsusen me əyitmoğo qaye nexey. P'et'eren isə Şot'o t'ŏŏx zapi Şot'ay əyite bonet'i. [33] Ama İsusen fırıpi İz şagirdxoy loxol běği P'et'era pine: «Aça Bezi piin běšt'an, Şeytan! Hun Buxačux k'inək' təə, amdar k'inək'en fikirbsa».

### İsusi bač'anexun taysuni toy

*(Mat'. 16:24-28; Luk'. 9:23-27)*

[34] İsusen İz şagirdxo q'a camaata İz t'ŏğŏl k'alpi metəre pi: «Əgər şunesa Bez bač'anexun eysun çuresasa,

---

[l] **8:18-19** İsa. 6:9-10; Yer. 5:21; Yez. 12:2; Mrk'. 4:12

[m] **8:28** Mrk'. 6:14-15; Luk'. 9:7-8

[n] **8:29** İoan. 6:68-69

içuxun kulhaq'eq'an, iz xaçal ext'i Bez bač'anexunq'an hari. [o] [35] Şiin iz elmoğo çark'est'un çuresasa, şot'o ağesp'ale, ama şiin Zaxun baki Mŭq Xavari s'iyal iz elmoğo ağesp'ayin, şot'o çark'est'ale. [p] [36] Amdareynak' bütüm dünyənə q'azayinşi iz elmoğo ağespsunaxun k'ə xeyirə bu? [37] Amdaren iz elmoğoy əvəze k'ə teya tadon? [38] Me ext'ibərsuz saal günaxkər nəsili arane şiin Zaxun q'a Bez əyitmoğoxun ot'p'ayin, Amdari Ğarenal İz Bavay tamtarağen ĭvel angelxoxun sagala eğat'an t'e amdaraxun ot'p'ale».

# 9

[1] İsusen şot'oğo pine: «Vəx düzinəz nex: memiya bakalt'oğoy bəzit'oğon hələ içoğoy ömürə axıra p'ap'esp'inut' Buxačuğoy padçağluği eysuni zora ak'alt'un».

### İsusi ak'esuni badalbaksun

*(Mat'. 17:1-13; Luk'. 9:28-36)*

[2] Ŭq ği oşa İsusen İçuxun P'et'era, İak'ova saal İoana ext'i alloy sa buruğone laśi. Şorox t'et'iya təkt'uniy.

Bürdən şot'oğoy piin bĕš İsusi ak'esun badalebaki. [3] Şot'ay paltar s'aldala, pula taşala mas'i irəngene baki. Oğali çoyel sal sa paltar təmizbalen şot'o metər mas'ibes batenekoy.

[4] Oşa İlya q'a Moiseyal şot'oğoynak' ak't'unśi. Şot'oğon İsusaxun exlətt'unbsay. [5] P'et'eren İsusa pine: «Məəlim! He şaat'e ki, yan memiyayan. Eki xib dənə mandala ga biq'en, soğo Vaynak', soğo Moiseyeynak', soğoval İlyaynak'». [6] Şot'in içinal avateney k'ə uk'ane, şot'aynak' ki, içoğo q'ĭyen haq'eney.

[7] Hame vədə sa asoyen içoğoy loxol xojine saki. Asoyi boşt'an sa səse hari: «Mo Bez çureğala Ğare, Kot'o ŭmŭxlaxanan!» [q] [8] Fırıp'i saal bĕğat'an isə içoğoy t'ŏğŏl İsusaxun başq'a ene şuk'k'al tet'un ak'i.

[9] Buruğoxun śiğat'an İsusen İz şagirdxo tapşurebi ki, Amdari Ğar p'uri ganuxun bĕyinbakamin t'et'iya ak'it'oğo şuk'k'ala nu uk'at'un. [10] Şot'oğonal mot'o içoğoy ük'e boş et'unfi, ama içoğoy arane exlətp'at'an "p'uri ganuxun bĕyinbaksun" əyitin məninə q'amişaksunt'un çuresay. [11] Şot'oxun isə xavart'un haq'i: «K'anun zombalxon het'aynak't'un nex ki, süft'ə İlya eğalane?» [r] [12] İsusen şot'oğo metəre pi: «Düze, İlya süft'ə hari hər şeya həzirbalane. P'oy Amdari Ğare ămxun het'aynak'e śameśe ki, amdarxon Şot'o tet'un q'abulbal şot'oğoy kiyexunal Şot'in gele əzyət zap'k'ale? [13] Ama Zu vəx nexzu: İlya ene hare. İz ămxun śameśi

---

[o] **8:34** Mat'. 10:38; Luk'. 14:27

[p] **8:35** Mat'. 10:39; Luk'. 17:33; İoan. 12:25

[q] **9:2-7** Mat'. 3:17; Mrk'. 1:11; Luk'. 3:21-22; 2 P'et'. 1:17-18

[r] **9:11** Mal. 4:5; Mat'. 11:14

k'inək'əl, k'ə çurt'unśisa şot'ay bel et'unçeri».

### İsusi iz boş murdar uruf bakala ğara q'olaybsun

*(Mat'. 17:14-20; Luk'. 9:37-43)*

14 Şorox içoğoxun nu taśi şagirdxoy t'ŏğŏl eğat'an gele amdari topbaksuna saal sa hema k'anun zombalxoy şagirdxoxun höcətbsunat'un ak'i. 15 İsusa ak'ala k'inək' amdarxo bütüm məət't'əl mant'undi, Şot'ay bĕš t'it'eri Şot'o "xeyirq'an baki" pit'un.

16 İsusen xavare haq'i: «Şot'oğoxun het'ay ămxunnan höcətbsay?» 17 Amdarxoy aranexun sunt'in Şot'o coğabe tadi: «Məəlim! Zu vi t'ŏğŏl lalluği urufa biq'eśi bez ğaraz eçeri. 18 Urufen şot'o maya biq'ayin, oçalane saksa, t'e vədəl əylin ǰomo kăfunale baksa, şot'in uluxxo ğırıc'esest'a, oşal iz bədən dirist' q'arinebaksa. Vi şagirdxoxun xaişezbi ki, me urufa c'evk'at'un, ama tet'un bacarbi».

19 İsusen isə şot'oğo pine: «Ay nu vĕbakala nəsil! Hevaxt'al śirik' văxun mandoz? Hevaxt'al śirik' văx portp'oz? Əylə Bez t'ŏğŏl eçanan!» 20 Əylə Şot'ay t'ŏğŏlt'un eçeri. Urufenal İsusa ak'ala k'inək' əylə ǰık'epi. Əyel oq'a biti t'ık'ıreney, iz ǰomoxun kăfe barst'ay. 21 İsusen şot'ay bavaxun xavare haq'i: «Me əyel hevaxt'inaxune metər baksa?» Əylin bavan pine: «Əyelluğaxun. 22 Me urufen bespseynak' kot'o sa hema kərəm aruğo, xenane bose. Ama bacarenbsasa, yax köməyba, yax gorox eki!» 23 İsusen şot'o pine: «"Bacarenbsasa" nexnu? Vĕbakalt'aynak' hər şey mümküne!» 24 Əylin bavan hat'e saad harayepi: "Vĕzu! Ama köməyba ki, bezi ük'e nuvĕluğeynak' ga maq'an mandi!"

25 İsusen amdarxoy t'it'eri eysuna ak'at'an murdar urufa q'adağanbi pine: «Ay lalluği q'a karluği uruf, Zu va əmirezbsa, me əylin boşt'an c'eki, eneyal ma baki!» 26 Urufen haraypi əylə ost'aar ǰık'psun c'ere. Əyel meyid k'inək' bineti, gelet'in pine: «Ko p'urene!» 27 Ama İsusen əylin kiyexun biq'i alanebi, şoval turele hayzeri.

28 İsus k'oya baśit'uxun oşa İz şagirdxon cöycə Şot'oxun xavart'un haq'i: «P'oy het'aynak' t'e urufa yan c'evk'es teyan baki?» 29 İsusen şot'oğo coğabe tadi: «Me cürə urufxo təkc'ə afırınene [s] c'evk'es baksa».

### İsusi İz p'uri-bĕyinbaksuni ămxun p'urum avabakest'un

*(Mat'. 17:22-23; Luk'. 9:43-45)*

30 Şorox t'et'iin c'eri Galileyinaxunt'un c'ovaksay. İsusen çurtenesay ki, şinesa mot'oxun xavar bakane, 31 şot'aynak' ki, İz şagirdxone zombsay. Şot'oğo metəre nexey: «Amdari Ğara xəyanətbi amdarxoy kiyel tadalt'un, şot'oğonal Şot'o besp'alt'un. Purit'uxun xib ği oşa isə

---

[s] **9:29** *afırınen* - Bəzi kiinśamurxost'a: *afırınen q'a ğurux efsunen*

Şo bĕyinbakale». [32] Şagirdxon me
əyitə q'amişтet'unbaki, ama Şot'oxun
xavar haq'sunal q'ĭt'unbsay.

### Ən kalo şuva?

*(Mat'. 18:1-9; Luk'. 9:46-50; 17:1-2)*

[33] Şorox K'efernaumat'un hari. K'oya
bağat'an İsusen İz şagirdxoxun xavare
haq'i: «Yaq' eğat'an het'ay əmxunnan
höcətbsay?» [34] Ama şuk'k'alen
qaqtenepi, şot'aynak' ki, yaq' eğat'an
içoğoy arane şi ən kalo baksuni
əmxunt'un höcət'bey. [t] [35] İsusen arśi
p'as's'e şagirdə İz t'ŏğŏl k'alpi pine:
«Ef boşt'an şu samciyo baksun
çuresasa, bitot'uxun axırınci,
bitot'ayal q'ulluğçiq'an baki». [u]
[36] Şot'in sa mis'ik' əylə ext'i şagirdxoy
aranene çurdest'i, oşa əylə İz q'ujel
ext'i şot'oğo pine: [37] «Şiin Bez s'iyen
metər əyloğoxun sunt'u q'abulbayin,
şot'in Za q'abulbale. Za q'abulbalt'in
isə tək Za təə, Za Yaq'abit'uval
q'abulbale». [v]

### T'ĭyəmit'oğoy loxol alaxun oq'a ma bĕğa

[38] İoanen Şot'o pine: «Məəlim, yan
Vi s'iyen murdar urufa c'evk'ala sa
amdaryan ak'i, ama beş bač'anexun
eğalt'oğoxun nu baksuna görə şot'o
q'adağanyanbi». [39] İsusen şot'oğo
pine: «Şot'o galmadanan! Bez s'iyen
möcüzə ak'est'alo Bez əleyinə bakes
batenekon. [40] Beş əleyinə nu bakalo
isə beş tərəfe. [w] [41] Şiin vəxun sunt'u
Bez bač'anexun eğalt'oğoxun baksuna
görə sa cam xe tadayin, vəx düzinəz
nex: əvəzsuz tene mandal. [x]

### T'ĭyəmit'u pis yaq'a ma taşa

[42] Şinesa me xurit'oğoxun, yəni Za
vĕbakalt'oğoxun sunt'u pis yaq'a
taşayin, şot'aynak' iz ozane kala sa
ĵomok'ojin ĵĕ suruk'p'i içu dənizə
bost'un kot'oxun şaat'e bakon. [43] Əgər
vi kiine va pis yaq'a taşt'asa, şot'o
bot'a. P'ə kulla baki, ama cəhənnəmə,
t'e nu açala aruğo bafst'axunsa, sa
kulla mandi cənnətə bafst'un şaat'e. [y]
[44] [z] [45] Əgər vi turene va pis yaq'a
taşt'asa, şot'o bot'a. P'ə turla baki
cəhənnəmə bosesaxunsa, axsağ
mandi cənnətə bafst'un şaat'e. [46] [a]
[47] Əgər vi pulene va pis yaq'a taşt'asa,
şot'o c'evk'a. P'ə pulla cəhənnəmə
baysunaxunsa, sa pulla Buxačuğoy

---

[t] **9:34** Luk'. 22:24

[u] **9:35** Mat'. 20:26-27; 23:11; Mrk'. 10:43-44; Luk'. 22:25-26

[v] **9:36-37** Mat'. 10:40; Luk'. 10:16; İoan. 13:20

[w] **9:40** Mat'. 12:30; Luk'. 11:23

[x] **9:41** Mat'. 10:42

[y] **9:43** Mat'. 5:30

[z] **9:44** Bəzi kiinśamurxost'a me bənd butene: *Cəhənnəmə bakalt'oğo k'aramk'ala meq tene bisa, t'iyanin bok'ala aruxal tene ašt'a.*

[a] **9:46** - Bəzi kiinśamurxost'a me bənd butene: *Cəhənnəmə bakalt'oğo k'aramk'ala meq tene bisa, t'iyanin bok'ala aruxal tene ašt'a.*

padçağluğa baysun şaat'e. [b] [48] Axıri cəhənnəmə bakalt'oğo k'aramk'ala meq tene bisa, t'iyanin bok'ala aruxal tene ašt'a. [c]

[49] Qurbaniyo el bakala k'inək' amdari təmizbaksunal şot'ay aruğoxun c'ovaksune. [50] El şaat' şeye, ama əgər elen iz elaxoyluğa açesp'ayin, şot'o het'ina t'ad tades bakon? Barta vəst'a elq'an baki. T'e vədə ef arane serluğal bakale». [d]

# 10

### İşq'ar-çuğoy sunaxun cöybaksuni barada

*(Mat'. 19:1-12)*

[1] İsus t'et'iin c'eri İudeyina, İordan oqe t'e tərəfe taśi. P'urumal amdarxo Şot'ay bel giresay, Şot'inal həmişənin k'inək' şot'oğo zomebsay.

[2] Sa hema farisey İsusi t'öğöl hari Şot'o İz əyitin loxol biq'seynak' metər sa sualt'un tadi: «Moiseyi k'anunen işq'ari iz çuğo c'evksuna icaza bune?» [3] İsusen şot'oğo pine: «Moiseyen vəx k'ə əmirbe?» [4] Şot'oğon coğabt'un tadi: «Moiseyi k'anunen işq'aren iz çuğo cöybaksuni kağız tadi c'evk'ayin, icaza bune». [e] [5] İsusen şot'oğo metəre pi: «Şot'in ke əmirə ef inadkər baksuna görəne tade. [6] Ama burqesunast'a Buxačuğon "şot'oğo işq'ar saal çuuxe yaratmişi". [f] [7] "Kot'o görəl işq'ar iz bava-nanaxun cöybaki iz çuğo ğaçeğale, [8] me p'öğö sa bədən bakale". Ene şorox p'ə tan təə, sa tane. [g] [9] Mot'aynak'al, barta Buxačuğon çütt'əyinşit'oğo amdaren maq'an cöybi».

[10] Şorox k'oya bakat'an şagirdxon İsusaxun me barada p'urum xavart'un haq'i. [11] İsusen şot'oğo metəre coğab tadi: «İz çuğo c'evk'i q'erəzt'uxun lašk'oybakalt'in əxlagsuzluğebsa. [12] İz işq'araxun c'eri q'erəzt'u tağala çuğonal əxlagsuzluğebsa». [h]

### İsusi əyloğo xeyir-bərəkət tast'un

*(Mat'. 19:13-15; Luk'. 18:15-17)*

[13] Amdarxon İsusi t'öğöl içoğoy əyloğot'un eşt'ay ki, Şot'in İz kula şot'oğoy loxol laxi xeyir-bərəkət tadane. Şagirdxon isə şot'oğo tet'un barey. [14] Mot'o ak'ala İsusen əcuğləyinşəki pine: «Bartanan əylux Bez t'öğöl hareq'at'un! Şot'oğo galmadanan! Şot'aynak' ki, Buxačuğoy padçağluğ metərt'oğoye. [15] Vəx düzinəz nex: şiin Buxačuğoy padçağluğa sa əyel k'inək' nu q'abulbayin, t'et'iya sal sa vədə bayes tene bakon». [i] [16] Oşa əyloğo q'ujbi İz kulmoğo şot'oğoy loxol laxi

---

[b] **9:47** Mat'. 5:29
[c] **9:48** İsa. 66:24
[d] **9:50** Mat'. 5:13; Luk'. 14:34-35
[e] **10:4** K'an. 24:1-4; Mat'. 5:31
[f] **10:6** Burq. 1:27; 5:2
[g] **10:7-8** Burq. 2:24
[h] **10:11-12** Mat'. 5:32; Luk'. 16:18; 1 K'or. 7:10-11
[i] **10:15** Mat'. 18:2-3

xeyir-bərəkəte tadi.

### Var-dövlət q'a Buxačuğoy padçağluğ

*(Mat'. 19:16-30; Luk'. 18:18-30)*

17 İsus yaq' c'eğat'an sa amdar
t'ist'un Şot'ay t'ŏğŏle hari. İz bĕš
çökt'i xavare haq'i: «Ay şaat' məəlim,
zu k'ə şaat'luğ baz ki, həmişəluğ
yəşəyinşə bağaz?» 18 İsusen şot'o
pine: «Za het'aynak'en şaat' nexe?
Buxačuğoxun başq'a şuk'k'al şaat'
tene. 19 Şot'ay əmirxo avanu:
"Besmaba. Əxlagsuzluğmaba.
Başmaq'a. Şuk'k'ali əleyinə əfçidən
şahidluğmaba. Şuk'k'ala feret'mada.
Vi bava-nana hörmətba"». [j] 20 Me
amdaren isə İsusa pine: «Məəlim,
mot'oğo bitova əyelluğaxun
əmələzbsa». 21 İsusen şot'ay loxol
bĕneği, şo İz ük'el basek'i. İsusen
pine: «Vi sa şey kame: taki hik'k'ə
buvaxsa, toydi kəsibxo payba. T'e
vədə göynul vi xəzinə bakale. Oşa
qaybaka, [k] Bez bač'anexun eki».
22 Mot'o ibakala t'e amdar pərt baki
pĕšman taneśi, şot'aynak' ki, iz
var-dövlət geleney.

23 İsusen İz hərrəmine bakalt'oğoy
loxol bĕği İz şagirdxo pine:
«Var-dövlət bakalt'oğoynak'
Buxačuğoy padçağluğa baysun
heq'ədər çətine!» 24 Şagirdxo Şot'ay
əyitmoğoxun məət't'əlt'un mandi.
Ama İsusen p'urumal şot'oğo pine:
«Bez ğarmux, Buxačuğoy padçağluğa
baysun [l] heq'ədər çətine! 25 Buşe bĕke
deşiyexun c'ovaksun dövlətlü amdari
Buxačuğoy padçağluğa baysunaxun
hasande».

26 Şorox lap məət't'əl mandi
sun-suna pit'un: «Ketəresa, şuva
çark'eśes bakon?» 27 İsusen şot'oğoy
loxol bĕği pine: «Mo amdarxoynak'
mümkün tene, Buxačuğoynak' isə
mümküne. Şot'aynak' ki,
Buxačuğoynak' hər şey mümküne».

28 T'e vədə P'et'eren Şot'o metəre
pi: «Ama yax bĕğa, yan bitova bosi Vi
bač'anexunyan hare». 29 İsusen
coğabe tadi: «Văx düzinəz nex: t'etər
sa amdar teno ki, Zaynak' q'a Mŭq
Xavareynak' iz k'oja, viçimoğo,
xunçimoğo, iz nana, iz bava, iz əyloğo,
iz əkinxo bosane, 30 oşa isə me
dünyəni koruğxoy boş mot'oxun
sabaç q'at avuzin k'ojurxo, viçimux,
xunçimux, nanoox, bavoox, əylux,
əkinxo, gələcəye isə həmişəluğ
yəşəyinş nu haq'an. 31 Ama həysə
samci bakalt'oğoy gelo axırınci,
axırınci bakalorox isə samci
bakalt'un». [m]

---

[j] **10:19** C'eys. 20:12-16; K'an. 5:16-20

[k] **10:21** *qaybaka* - Bəzi kiinśamurxost'a: *qaybaka, vi xaça ext'a.* Mrk'. 8:34

[l] **10:24** *Buxačuğoy padçağluğa baysun* - Bəzi kiinśamurxost'a: *var-dövlətə umudbakalt'oğoynak' Buxačuğoy padçağluğa baysun.*

[m] **10:31** Mat'. 20:16; Luk'. 13:30

### İsusi İz p'uri-bĕyinbaksuni ămxun xibimci kərəm xavar tast'un

*(Mat'. 20:17-19; Luk'. 18:31-34)*

32 Bĕš İsuse taysay. Şorox
Yerusalimat'un taysay, İsusi
şagirdxonal içoğo naraatt'un hisbsay.
Şot'oğoy bač'anexun tağalorox isə
q'ĭye boşt'uniy. İsusen p'as's'e şagirdə
sa t'ŏŏx zapi şot'oğoynak' oşa İz bel
eğala əşurxoy ămxun exlətpsane
burqi:
33 «Mone, yan həysə Yerusalimayan
laysa. T'iya Amdari Ğara samci
bĕyinšxoy q'a k'anun zombalxoy kiyel
tadalt'un, Şot'aynak' bisuni q'ərar
c'evk'i Şot'o Buxačuğo nu çalxalxoy
kiyel tadalt'un. 34 Şot'oğon Amdari
Ğara lağa haq'alt'un, Şot'ay loxol
çuk'alt'un, tatarlayinşi oşa
besp'alt'un. Ama Şo xib ğinaxun oşa
bĕyinbakale».

### Şuva kalo?

*(Mat'. 20:20-28)*

35 Zavdayi ğarmux İak'ov q'a İoan
İsusa ĭšalayinşaki pit'un: «Məəlim,
Vaxun sa xaişyax bu, çuryansa ki, şo
əməlbavax». 36 İsusen şot'oğoxun
xavare haq'i: «K'ənan çuresa vĕynak'
baz?» 37 Şot'oğon İsusa pit'un: «Vi
padçağluğ tamtarağen eğat'an, barta
yaxun soğo Vi yön tərəf, t'e soğo isə
tərs tərəfq'an arśi». 38 Ama İsusen
şot'oğo pine: «Ef k'ə çuresuna sal
vănal tenan q'amiş. Bez ŭğələ
camaxun [n] ŭğĕs banankon? Zu
k'unuk'baki k'inək' vănal k'unuk'bakes
banankon?» [o] 39 Şot'oğon coğabt'un
tadi: «Bayankon». İsusen şot'oğo
pine: «Bez ŭğələ camaxun vănal
ŭğəlnan, Zu k'unuk'baki k'inək' vănal
k'unuk'bakalnan. 40 Ama Bez yön nəəl
tərs tərəf şi arst'una icaza tast'un Bez
ext'iyəre tene. T'e ga şineynak' həzir
bakenesa, şot'oğo tadeğale».
41 Mot'o ibakala mandi vis' şagirdi
İak'ovi q'a İoani loxol əcuğone biq'i.
42 T'e vədə İsusen şagirdxo İz t'ŏğŏl
k'alpi pine: «Vən avanan ki, me
dünyəne amdarxoy loxol padçağxon
q'a kalaluğbalxont'un ağaluğbsa. 43 Ef
arane isə barta metər maq'an baki.
Barta ef boşt'an kalo baksun çureğalo
ef q'ulluğçiq'an baki, 44 ef arane samci
baksun çureğalo bitot'ay nökərq'an
baki. [p] 45 Axıri Amdari Ğaral İçu
q'ulluğbat'un pi tene hare, harene ki,
İçin q'ulluğbi gelet'u İz elmoğoy toyen
çark'est'ane».

### K'ač'i Bart'imaye pulmoğoy qayesun

*(Mat'. 20:29-34; Luk'. 18:35-43)*

46 Şorox Yerixoyat'un hari. Oşa İsus
İz şagirdxoxun q'a İz bač'anexun eğala
camaataxun sagala Yerixoyaxun
c'eğat'an Bart'imay s'iyen sa k'ač'i

---

[n] **10:38** *cam* - İsusi xaçe loxol bisuni nišan.

[o] **10:38** Luk'. 12:50

[p] **10:42-44** Mat'. 23:11; Mrk'. 9:35; Luk'. 22:25-26

paygirbal yaq'e t'ŏğŏl arśeney.
(Bart'imay s'i T'imayi ğar upsune.)
47 Şot'in ibakat'an ki, Nazaret'lu İsuse
t'et'iin c'ovaksa, harayepi: «Ay Davidi
Ğar İsus! Za gorox eki!» 48 Gelet'ine
şot'o şip'sun çureśi, ama şot'in
samalal ost'aar haraypsane burqi:
«Ay Davidi Ğar! Za gorox eki!»
49 İsusen çurpi pine: «Kot'o miya
k'alpanan». Şot'oğonal k'ač'i amdara
k'alpi pit'un: «Usum baka, hayza,
Şot'in vane k'ale». 50 Bart'imayen iz
xələtə iz loxolxun c'eq'i bosi, iz
ganuxun cupi İsusi t'ŏğŏle taśi.
51 İsusen şot'oxun xavare haq'i: «K'ən
çuresa vaynak' baz?» K'ač'i amdaren
Şot'o coğabe tadi: «Ay bez Məəlim,
bez pulmoğon ak'eq'an!». 52 İsusen
şot'o pine: «Tayes bankon, vi
vĕbaksunen va q'olayebi». Me
amdarenal hat'e saad aksane burqi,
şo İsusi bač'anexune taśi.

# 11

### İsusi Yerusalima baysun

*(Mat'. 21:1-11; Luk'. 19:28-40; İoan. 12:12-19)*

1 Şorox Yerusalima ĭšalayinşaki
Zeytun buruğoy döşe bakala
Bet'fagena q'a Bet'anyina eğala
vədine İsusen İz şagirdxoxun p'ranna
bĕš yaq'abi 2 şot'oğo pine: «Ef bĕš
bakala ayize takinan. T'iya bağala
k'inək' hələ şuk'k'al nu laśi, ğaç sa
elemi bala ak'alnan. Şot'o şadbi miya
eçanan. 3 Şiin vəxun xavar haq'ayin ki,
"mot'o het'aynak'nan bsa?", şot'o
upanan "me elemi bala Q'ončuğone
lazım, şot'o usumluğen qaydale"».
4 Şorox tat'unśi. Sa k'ojin darvazin
t'ŏğŏl ğaç elemi bala ak'i, şot'o
şadt'unbi. 5 T'et'iya çurpi amdarxon
şot'oğoxun xavart'un haq'i: «K'ənan
bsa? Me elemi balina het'aynak'nan
şadbsa?». 6 Şagirdxon İsusen pi k'inək'
şot'oğo coğab tadat'an t'e amdarxon
şagirdxo icaza tat'undi. 7 Şot'oğon
elemi balina İsusi t'ŏğŏl eçeri içoğoy
xələtxo elemi balin loxolt'un past'i.
İsus me elemi balin loxol areśi.
8 Gelet'in içoğoy xələtxo, bəzit'oğon
q'oruğa bakala xodurxoxun bot'eśi
tayurxo yaq'a past'unst'ay. 9 İsusaxun
bĕš tağalt'oğon q'a bač'anexun
eğalt'oğon metərt'un harayey:

«Hosanna! [q]
Q'ončuğoy s'iyen Eğalt'u
xeyir-bərəkətq'an baki! [r]
10 Beş bava Davida əyit tadeśi
padçağluğ xeyir-bərəkətluq'an
baki!
Ən alloyluğxo hosanna!»

11 İsus Yerusalima harit'uxun oşa
xramane baśi. T'iya hər şeya İz
piyexun c'ovakesedi. Ama ene
biyəney, şot'o görəl İz p'as's'e
şagirdaxun sagala Bet'anyinane
qaybaki.

---

[q] **11:9-10** *hosanna* - əbrani muzin "Buxačuğo alxışq'anbaki" upsune.
[r] **11:9** İvel măğ. 118:25-26

### İsusi barsuz incilnə xoda ləənətbsun

*(Mat'. 21:18-19; Luk'. 13:6-9)*

12 Əyc'indəri şorox Bet'anyinaxun
c'eğat'an İsus busanebaki. 13 Əxil sa
xazalla incilnə xod ak'i şot'ay t'ŏğŏle
taśi ki, běğane běyn şot'ost'a meyvə
bune yoxsa təə. Ama şot'o
ĭšalayinşakat'an xodal xazalaxun
başq'a incilə oşq'ardala hik'k'al tene
bəğəbi. İncili vədəl teney. 14 T'e vədə
İsusen xoda pine: «Barta vaxun ene
şuk'k'alen meyvə çuki maq'an kəyi!»
Mot'o İz şagirdxonal it'unbaki.

### İsusi haq'i-toydalxo xramaxun şəp'esun

*(Mat'. 21:12-17; Luk'. 19:45-48; İoan. 2:13-22)*

15 Şorox Yerusalima hari p'at'unp'i.
İsus p'urum xrame məəlne baśi
t'et'iya bakala haq'i-toydalxo
şəp'esane burqi. Təngə
badalbalt'oğoy ist'olxo q'a q'urbanluğ
göyərçinxo toydalt'oğoy arśala ganxo
taranedi, 16 yük zap'k'alt'oğoxunal
şuk'k'ala xrame məəlinexun c'ovaksa
barteneti. 17 Şot'oğo metər zombsun
pine: «Tene śameśe ki,

"Bez k'oj bütüm azuk'xoynak'
Afırıbseynak' bakala k'oj
k'aleğale"? [s]

Ama vən şot'o "fŭq'k'alxoy mesanan"
c'urevk'e!»

18 Samci běyinšxon q'a k'anun
zombalxon mot'o ibaki İsusa
bespseynak' yaq' qəvesat'un burqi.
Şot'aynak' ki, amdarxo Şot'ay
zombsuna məət't'əl manst'una görə
Şot'oxun q'ĭt'unbsay.

19 Biyəbakat'an isə İsus q'a İz
şagirdxo şəhərexun c'ert'un.

### Q'aribaki incilnə xod vəbaksuni zore nišane

*(Mat'. 21:20-22)*

20 Savaxt'an üşenen şorox incilnə
xode t'ŏŏxun c'ovakat'an at'unk'i ki,
incilnə xod tumexun q'aribakene.
21 P'et'eren sa ği běš bakit'u eyex badi
İsusa pine: «Məəlim, běğa! Vi
ləənətbi incilnə xod q'aribakene».

22 İsusen coğab tadi şot'oğo pine:
«Buxačuğo ef vəbaksunq'an baki!
23 Vəx düzinəz nex: şiin me buruğo
"hayza, va dənizə bosa!" uk'ayin, iz
ük'e boşal şüpineynak' ga efinut' iz
uk'alt'ay bex p'apsuna vəbakayin, şo
bakale. [t] 24 Mot'o görəl vəx nexzu:
afırık'at'an hik'k'ə çureğaynan
vəbakanan ki, şot'o ene haq'enan, ef
çureğaloval vəynak' bakale.
25 Afırık'at'an şuxun ef nairəziluğ
bunesa, şot'o bağışlayinşanan ki,
göynul bakala ef Bavanal ef günaxxo
bağışlayinşane. [u] 26 Əgər vən nu
bağışlayinşaynan, göynul bakala ef
Bavanal ef taxsırxo tene
bağışlayinşal». [v]

---

[s] **11:17** İsa. 56:7; Yer. 7:11

[t] **11:23** Mat'. 17:20-21; 1 K'or. 13:2

[u] **11:25** Mat'. 6:14-15; 18:35

[v] **11:26** Bəzi kiinśamurxost'a bu bənd butene.

### İsusa tadeśi ext'iyər

*(Mat'. 21:23-27; Luk'. 20:1-8)*

27 Şorox p'urum Yerusalimat'un hari.
İsus xrame məəlne taranney.
Me vədine samci běyinšxo, k'anun
zombalxo saal ağsaq'q'alxo Şot'o
ĭšalayinşaki 28 pit'un: «Hun me əşurxo
mani ext'iyərenen bsa? Me əşurxo
bseynak' Va me ext'iyərə şine tade?»
29 İsusen şot'oğo metəre coğab tadi:
«Zuval vəxun sa şey xavar haq'oz,
şot'o coğab tadaynan, Zuval mot'oğo
mani ext'iyəren bsuna vəx uk'oz.
30 İoani k'unuk'bsun göynuxuney [w]
yoxsa amdarxoxun? Za coğab
tadanan!»
31 Şot'oğon isə içoğoy arane
metərt'un maslaatbi: "əgər uk'ayan
'göynuxun', 'p'oy het'aynak' şot'o
tenan vębaki?' uk'ale". 32 Ama
'amdarxoxun' upsunal q'ĭt'unbsay,
şot'aynak' ki, bitot'in İoana seri
xavareçale hesabbsay. 33 Şot'aynak'al
İsusa metərt'un coğab tadi:
«Avateyan». İsusenal "mot'oğo mani
ext'iyəren bsuna Zuval vəx tez uk'al"
pine.

# 12

### Pis bağbanxoy barada məsələ

*(Mat'. 21:33-46; Luk'. 20:9-19)*

1 T'e vədə İsusen şot'oğoxun
məsəloğon exlətpsane burqi: «Sa
amdaren t'ulluğe lasaksa, şot'ay
hərrəminə çəpərebsa, bona ga kašp'i
t'ulq'ač'k'ale düzbsa, nəzərətbseynak'
alloy sa q'alane biq'sa. Oşa isə t'e
t'ulluğa bağbanxo kirinə tadi iç q'erəz
ölkinəne taysa. [x] 2 T'ule vədə hari
p'ap'at'an, me amdaren bağbanxoy
t'ŏğŏl iz sa nökərə yaq'anebsa ki, içu
p'ap'ala paya ext'ane. 3 Ama
bağbanxon t'e nökərə biq'i
t'ap't'unne, şot'o kulams'i
yaq'at'unbsa. 4 T'ulluği q'ončuğon
şot'oğoy t'ŏğŏl p'urumal sa nökər
yaq'anebsa. Ama şot'ayal bula duği
qĭt'unbsa, içuval biyaburbi şəp't'unsa.
5 Q'erəzone yaq'absa, şot'o isə
best'unbsa. Metərluğen, şot'in gele
nökəre yaq'absa, ama bağbanxon
şot'oğoy bəzit'oğo t'ap't'unne,
bəzit'oğo isə best'unbsa.
6 T'e vədə yaq'abseynak' t'ulluği
q'ončuğoy t'ŏğŏl ene şuk'k'al tene
manst'a, saycə izi gele çureğala, bakal
nu bakal sa ğaraxun başq'a. Şot'inal
axırda "bez ğaraq'a bakayin
hörmətt'unbon" pi şot'o bağbanxoy
t'ŏğŏle yaq'absa. 7 Bağbanxon isə
içoğoy arane next'un: "Mo varise!
Ekinan kot'o besp'en, t'e vədə t'ulluğ
yax mandale". 8 Hametər, şot'o biq'i
best'unbsa, t'ulluğaxun c'evk'i
bot'unst'a.
9 İsə ef zənden me t'ulluği
q'ončuğon hari k'ə bale? Yəni şot'in
hari me t'ulluğa əşp'est'alt'oğo tene
əfçibal, t'ulluğal q'erəzt'oğo tene
tadal ki? 10 Yəni me Ĭvel Śama sal

[w] **11:30** yəni Buxačuğoxun

[x] **12:1** İsa. 5:1-7

tenan k'alpe?
"Barizap'k'alxon t'ŏŏx bosi ǰĕ
Ən vacib ǰĕne baki.
11 Mo Q'ončuğoy əşe,
Beş piin bĕš baki mat mandala sa
əşe"». [y]
12 Samci bĕyinšxon, k'anun zombalxon saal ağsaq'q'alxon ak'at'an ki, İsusen me məsəlinə exlətpsunen içoğone lafst'a, Şot'o biq'sunt'un çureśi, ama camaataxun q'ĭt'unbi. Kot'o görəl Şot'o barti tat'unśi.

### Şineynak'esa, şot'oval tadanan

*(Mat'. 22:15-22; Luk'. 20:20-26)*

13 T'e vədə şot'oğon İsusa İz əyitmoğoy loxol biq'seynak' fariseyxoxun q'a İrodi tərəf bakalt'oğoxun bəzit'oğo Şot'ay t'ŏğŏlt'un yaq'abi. 14 Şot'oğon hari İsusa pit'un: «Məəlim, yan avayan ki, Hun düzgün amdarnu, şuk'k'aleynak'al tərəfkəşluğ tenbsa. Şot'aynak' ki, bitot'ay loxol sa piinen bĕğsa, Buxačuğoy yaq'aal düzen zombsa. Upa bĕyn, beşi imp'erat'ora nalog tast'un düzgüne? Yan nalog tadalayan, yoxsa təə?»
15 Şot'oğoy p'ăçolaluğa avabakala İsusen pine: «Za Bez əyitmoğoy loxol biq'sunnan çuresa? Zaynak' sa dinar eçanan, bĕğaz». 16 Şot'oğonal et'unçeri. İsusen xavare haq'i: «Təngin loxol bakala şikil saal s'i şiya?» Şot'oğon coğabt'un tadi: «İmp'erat'ori». 17 İsusen şot'oğo pine: «T'e vədə imp'erat'oreynak' bakalt'u imp'erat'ora, Buxačuğoynak' bakalt'u Buxačuğo tadanan». Şorox İsusi me coğabi loxol məət't'əlt'un mandi.

### Bĕyinbaksuni barada sual

*(Mat'. 22:23-33; Luk'. 20:27-40)*

18 Bĕyinbaksun tene bu uk'ala saduk'eyxoy [z] bəziyorox İsusi t'ŏğŏl hari Şot'oxun xavart'un haq'i:
19 «Məəlim, Moiseyen yaynak' metəre śampe: "Əgər sa amdari viçi p'urenesa, şot'ay çuuxal əyelsuze süpür mandesa, şot'in iz p'uri viçey çuğo haq'eq'an ki, şot'ay s'i maq'an ağçi". [a]
20 Vŭğ viçine baksa. Samcit'in sa çuuxe haq'sa, ama izi əyel bakinut' bisane. 21 T'e vədə me çuğo p'ămci viçene haq'sa, şot'inal içuxun oşa əyel bartinut' bisane. Xibimcit'inal, bip'imcit'inal, 22 lap vŭğŭmcit'uval śirik' metəre baksa, şorox bütüm əyel bakinut' bisat'un. Bitot'uxun oşa me çuuxal bisane. 23 İsə axırınci ğine p'uriyorox bĕyinbakat'an me çuux şot'oğoy mat'ay çuux bakale? Axıri vŭğ viçey vŭğəranal me çuğo haq'eney».
24 İsusen şot'oğo metəre coğab tadi:

---

[y] **12:10-11** Ĭvel măğ. 118:22-23

[z] **12:18** *saduk'eyxo* - Rime hökmətin tərəf bakala iudeyxoy p'art'iin üzviyox. Şot'oğon Ĭvel Śamaxun tək Moiseyi qo girkət'un q'abulbsay. Bĕyinbaksuna, angelxo saal axırınci ğina isə tet'un vĕbaksay.

[a] **12:18-19** K'an. 25:5; Ap'ost'. 23:8

«Vən Ĭvel Śamurxo saal Buxačuğoy zora nu avabaksuna görənən sərfbaksa! 25 Bəyinbakiyorox nə lašk'oy tet'un bakal, nə işq'ara tet'un tağal. Şorox göynul bakala angelxo k'inək' bakalt'un. 26 P'urit'oğoy bəyinbaksuna mandat'an isə Moiseyi girke boş Buxačuğon şot'o bok'ala śaśe boşt'an "Zu Avrahami Buxačuxzu, İsaak'i Buxačuxzu, İak'ovi Buxačuxzu" upsuna tenan k'alpe ki? [b] 27 Buxačux isə p'urit'oğoy təə, dirist't'oğoy Buxačuxe. Metərluğen, vən gele sərfnanbaksa».

### Əmirxoy ən əsəso

*(Mat'. 22:34-40; Luk'. 10:25-28)*

28 İçoğoy t'öğöl bakala k'anun zombalxoxun sunt'in me exlətə inebaki. Şot'in İsusi hetər şaat' coğab tast'una ak'i Şot'oxun xavare haq'i: «Buxačuğoy əmirxoxun ən əsəso manuva?» 29 İsusen coğabe tadi: «Əmirxoy ən əsəso mone: "İbaka, ay İsrail! Tək beş Buxačux bakala Q'ončuxe - Q'ončux. 30 Q'ončuğo, vi Buxačuğo vi bütüm ük'en, vi bütüm elmuğen, vi bütüm haq'ılen saal vi bütüm zoren çureki". [c] 31 P'əmciyoval mone: "Vi ĭšat'u hun va çureğalt'ullarik' çureki". [d] Mot'oğoxun vacib əmir butene».

32 K'anun zombalen Şot'o pine: «Məəlim, Hun "tək beş Buxačuxe, Şot'oxun q'erəzo tene bu" upsunen serinan pi. [e] 33 Şot'o bütüm ük'en, bütüm haq'ılen saal bütüm zoren çuresun, ĭšat'u hun va çureğalt'ullarik' çuresunal bütüm bok'osp'akala q'a q'erəz q'urbanxoxun bəše». 34 T'e amdari metər bəğəloy coğab tast'una ak'ala İsusen şot'o pine: «Hun Buxačuğoy padçağluğaxun əxil tenu».

Mot'oxun oşa şuk'k'alen İsusaxun sa şey xavar haq'suna ük' tene bi.

### Xrist'os şi Ğara?

*(Mat'. 22:41-46; Luk'. 20:41-44)*

35 İsusen xrama zombat'an metəre pi: «Het'aynak't'un k'anun zombalxon Xrist'osa "Davidi ğar" nexe? 36 Axıri Ĭvel Urufen Davida içu metəre pest'ey:

"Q'ončuğon bez Q'ončuğo pine:
Zu Vi düşmənxo Vi turin oq'a sakamin
Bez yön tərəf arśa". [f]

37 Daviden için Şot'o "Q'ončux" pine k'ale, poy metəresa Şo hetəre Davidi ğar bakes bakon?»

Camaatenal Şot'o mŭq-mŭq ŭmŭxelaxsay.

### K'anun zombalxoxun vəx bəğanan

*(Mat'. 23:5-7; Luk'. 20:45-47)*

38 İsusen zombsun pine: «K'anun zombalxoxun vəx bəğanan. Şot'oğon c'ək'eseynak' boxoy paltar lapi tarapsuna, bazarin meydanxo içoğo

---

[b] **12:26** C'eys. 3:6
[c] **12:29-30** K'an. 6:4-5
[d] **12:31** Lev. 19:18
[e] **12:32** K'an. 4:35
[f] **12:36** Ĭvel məğ. 110:1

p'ə kiin kul-kiye biq'i "xeyirq'an baki" upsuna, [39] sinagogxo, q'onaxluğxo best'a arst'unat'un çuresa. [40] Şot'oğon süpür çupuğoy k'ojurxo, oçalxoy məhsula kəyi śart'unne, oşa isə içoğo ak'est'eynak' gele boxoy afırıt'unne. Me amdarxoy caza lap bĭhi bakale».

### Süpür çuğoy nəziri q'utina təngə laxsun

*(Luk'. 21:1-4)*

[41] İsus xrame məəlne bakala nəziri q'utiğoxun sunt'u ĭša arśeney. Şot'in t'et'iya amdarxoy hetər təngə laxsunane běğsay. Dövlətlü amdarxoxun gelet'in t'iya kala təngət'un laxsay. [42] Sa kəsib süpür çuğon isə hari p'ə lep't'on, ən xuri təngəne laxi. [43] İsusen İz şagirdxo İz t'ŏğŏl k'alpi şot'oğo pine: «Vəx düzinəz nex: me kəsib süpür çuğon nəziri q'utina bitot'uxun gelene laxi. [44] Şot'aynak' ki, bitot'in içoğoy bakala ganuxunt'un laxi, me çuğon isə iz kəsib ganuxun, iz xaşluğeynak' kiyel bakalt'une tadi».

# 13

### Axırınci ğine nišanxo

*(Mat'. 24:1-28; Luk'. 21:5-24)*

[1] İsus xrame məəlnexun c'eğat'an İz şagirdxoy sunt'in pine: «Məəlim, běğa he gözəl ĭěyurxo, he gözəl binooxe!» [2] İsusen şot'o pine: «Me kala binoğon nexe? Şot'oğoxun hik'k'al tene mandal, bito śareğale».

[3] Oşa İsus xramaxun çobaçо bakala Zeytun buruğoy bel arśi vədine P'et'eren, İak'oven, İoanen saal Andreyen Şot'oxun tək mandat'an xavart'un haq'i: [4] «Yax upa, me Vi piyorox hevaxt' bakale? Me əşurxoy usumluğen bex p'ap'suna hetər avabakalyan? Mani nišanxo bakale?» [5] İsusen şot'oğo pine: «Běğanan ki, vəx şuk'k'alen maq'an ferett'i! [6] Bez s'iyen gelet'in hari "Zu Şozu" pi, amdarxo feret't'ale. [7] Davoğoy q'a davin xavarxoy barada ibakat'an ma q'ĭbanan: morox bakalane. Ama mo hələ axır tene. [8] Şot'aynak' ki, millət milləti, padçağluğ padçağluği loxol ĕqeğale. Gele ganxo oçal galbsun q'a busaluğ bakale. Morox hetər ki əyel bakala çuğoy q'ač'urxoy burqesune.

[9] Vən isə ayığ bakanan. Amdarxon vəx divanbi sinagogxoy boş tatarlayinşalt'un. Vən Za görə başçiğoy q'a padçağxoy běš çurpi şahidluğbalnan. [10] Ama axır eğalt'uxun běš bütüm millətxo Mŭq Xavar karoozbakalane. [11] Vəx taşeri divanbat'an isə, ef k'ə upsuni əmxun saturběš fikirmabanan, şot'aynak' ki, hat'e vədə k'ə upsun lazım bakalt'u vəx Ĭvel Urufen avabakest'ale. Şot'aynak' ki, əyitk'alo vən təə, Şo bakale. [g] [12] Viçen viçə, bavan əylə toydale. Əylux bava-nanay əleyinə c'eri şot'oğo besp'est'alt'un. [13] Za görə bitot'in vəx nifrətbalt'un. Ama axıral

---

[g] **13:11** Luk'. 12:11-12

śirik' portbalo çark'eğale. [h]
[14] Vərənluğ eçala irit'p'un sa şey iz
nu lazım bakala gala laxesuna [i] vən
ak'ala vədine - barta k'alk'alt'in mot'o
q'amişakeq'an - İudeyina bakalorox
buruxmoğoq'at'un t'it'eri. [j] [15] K'ojin
bel [k] bakalo k'oyaxun k'ənesa
exst'eynak' oq'a śiri iz k'oya maq'an
baśi. [16] Çölö bakalo iz xələtə
exst'eynak' k'oya maq'an taśi. [l] [17] T'e
ğimxo bĭhi çupuğoy q'a əylə döş
tadalt'oğoy vay hala! [18] Afırıpanan ki,
me əşurxo ĭĵena maq'an baki.
[19] Şot'aynak' ki, t'e ğimxo t'etər
dəhşətlü bakale ki, Buxačuğon
yaratmişi me dünyəni burqesunaxun
həysət'inəl śirik' metər bakitene,
bakalaltene. [m] [20] Əgər Q'ončuğon t'e
ğimxoxun nu bot'iniy, sal sa amdar
çark'eśes batenekoy. Ama Q'ončuğon
c'ək'eśit'oğo görə - İçin c'ək'p'i
amdarxo görə - t'e ğimxoxun bonet'i.
[21] Əgər şinesa vəx t'e ğimxo uk'ayin
ki, "bĕğa, Xrist'os memiyane" nəəl ki,
"bĕğa, t'et'iyane", ma vĕbakanan. [n]
[22] Şot'aynak' ki, əfçi xrist'osxo q'a əfçi
xavareçalxo əmələ eğale. Şot'oğon
nišanxo saal möcüzoox ak'est'alt'un
ki, əgər bacarbayt'un c'ək'eśit'oğoval
feret't'at'un. [23] Vən isə ayığ bakanan!
Bĕğanan, Zu vəx hər şeya saturbĕš
exlətezbi».
[24] «Ama t'e ğimxo, t'e dəhşətaxun
oşa
"Bĕğ biq'eğale,
Xaşenal işiğtenebal.
[25] Muč'uliyox göynuxun barale,
Göynul bakala p'lanet'xo
ĭĵk'eğale". [o]
[26] T'e vədə Amdari Ğare asoyxoy
loxol kala zoren q'a tamtarağen
eysuna ak'alt'un. [p] [27] Şot'in İz angelxo
yaq'abale, şot'oğonal oçali çoyexun
göye axıral śirik', dünyəni bip' t'ŏŏxun
İz c'ək'p'it'oğo topbalt'un.
[28] İncilnə xoda bĕğanan: şo
t'up'ullayinşaki xazallayinşakat'an
avananbaksa ki, yəy ene ĭšane.
[29] Haketər vənal, me əşurxoy
burqesuna ak'at'an avabakanan ki,
Amdari Ğar ene ĭšane, lap
çomost'ane. [30] Vəx düzinəz nex:
morox bito hələ me nəsil iz ömüri

---

[h] **13:9-13** Mat'. 10:17-22; Luk'. 12:11-12

[i] **13:13-14** *vərənluğ eçala irit'p'un sa şey iz nu lazım bakala gala laxesun* - İsusen me əyiten "haram bakala sa şeye q'urban eçala gane loxol laxsuni" baradane nexe. İsusi me pit'oğo 70-ci usenast'a Yerusalima bakala q'urban eçala gane belt'un eçerey.

[j] **13:14** Dan. 9:27; 11:31; 12:11

[k] **13:15** *k'ojin bel.* - T'evaxt' İsraila k'ojurxoy bul düze bake. Metər k'ojurxoy bel amdarxon əşt'unbe, afırıt'unpe, useni eğarix vədəmoğo t'et'iyat'un bask'e.

[l] **13:15-16** Luk'. 17:31

[m] **13:19** Dan. 12:1; Qay. əyit 7:14

[n] **13:21** Luk'. 17:21,23

[o] **13:24-25** İsa. 13:10; 34:4; Yez. 32:7; Yol. 2:10,31; 3:15; Qay. əyit 6:12-13

[p] **13:26** Dan. 7:13; Qay. əyit 1:7

axıra p'ap'inut' bakale. 31 Oçal q'a göy
açi taneğon, ama Bez əyitmux tene
açon!».

### Nu avabakala ği saal saad

*(Mat'. 25:13-15; Luk'. 12:39-48)*

32 «Ama t'e ğine nəəl t'e saadi
hevaxt' eysuni barada şuk'k'alen tene
ava: nə göye angelxon, nə Ğaren -
saycə Bavane ava. [q] 33 Ayığ bakanan,
nep'ax ma mandanan, şot'aynak' ki,
tenan ava t'e ği hevaxt' eğale.
34 Həysə ef piin běš əxil yaq' c'eğala sa
amdara eçanan. Şo k'oyaxun c'eri iz
k'oja k'ulurxone tapşurbsa, şot'oğoy
hər sunt'u sa əşe tast'a. Q'aroolçinal
iz q'aroolast'a pula nu q'ic'bsunane
əmirbsa. [r] 35 Vəxal şot'o görəz nexe,
ayığ bakanan, nepax ma mandanan!
Şot'aynak' ki, k'ojin q'ončuğoy he
vaxt' eysuna - biyəsin, şüneyarine,
dadalxon elk'at'an yoxsa savaxt'an -
tenan ava. [s] 36 Barta şot'in bürdən hari
vəx nep'ax maq'an ak'i. 37 Həysə vəx
uk'alt'oğo isə bütüməz nex: ayığ
bakanan!»

[q] **13:32** Mat'. 24:36
[r] **13:34** Luk'. 12:36-38
[s] **13:35** Mat'. 24:42

# 14

### İsusi bisuni ǐšalayinşaksun

*(Mat'. 26:1-5; Luk'. 22:1-2; İoan. 11:45-53)*

1 C'ovaksuni axsibayeynak' [t] saal
Əyinsuz Šume axsibayeynak' [u] p'ə
ğine mandey. Samci běyinšxon q'a
k'anun zombalxon İsusa c'əp'k'in biq'i
besp'est'eynak' sa yaq't'un qəvesay,
2 ama "mot'o axsibayast'a ma ben,
tene amdarxoy arane gərgürçiluğe
baft'on" next'uniy.
3 İsus isə me vədinə Bet'anyinaney.
Şo cuzamaxun q'olaybaki Simoni
k'oya sulfin bel arśat'an sa çuux
alabast'er ǰěnaxun düzbaki iz boşal
gele toyexlu, nard s'iyen bitk'in c'əyin
bakala q'av iz kiyel k'oya baśi Şot'ay
t'öğöle taśi. Me çuğon q'ave bula
xoxp'i iz boş bakala c'əyinə İsusi bele
śipi.
4 T'e vədə q'onağxoxun bəzit'oğon
əcuğləyinşəki sun-suna pit'un: «Me
toyexlu c'əyin het'aynak'e ams'i gala
əşesa? 5 Axıri kot'o xibbaç dinaraxunal
[v] toyex toydi tənginə kəsibxo paybese
bakoy». Şot'oğon çuğo
töhmətbsat'un burqi. 6 Ama İsusen
pine: «Çuğoxun kulhaq'anan.
Het'aynak'nan kot'o incitmişbsa?
Kot'in Zaynak' şaat' sa əşe biq'i.

[t] **14:1** C'eys. 12:1-14,21-27
[u] **14:1** C'eys. 12:15-20
[v] **14:5** *xibbaç dinar* - Əşp'ali sa
usenluğ haq'q'axun gele.

7 Kəsibxo həmişə ef t'ŏğŏle, ef çureğala vədineyal şot'oğo köməybes banankon. Zu isə həmişə ef t'ŏğŏl tez bakal. [w] 8 Çuğon iz bacarbalt'une bi. Bez bədənə oçalaxpseynak' həzirbi c'əyinəne əşp'est'i. 9 Vəx düzinəz nex: dünyəni mani gala Mŭq Xavar karoozbakalesa, me çuğo eyex badi iz biq'i əşlin baradal exlətp'alt'un».

### İuday İsusa toyst'un

*(Mat'. 26:14-16; Luk'. 22:3-6; İoan. 13:18-30)*

10 Hame vədine p'as's'e şagirdaxun soğo bakala İuda İsk'ariot' İsusa samci bĕyinšxoy kiyel tast'uni niyəten şot'oğoy t'ŏğŏle taśi. 11 Samci bĕyinšxo mŭqt'un baki, İuda təngə tast'unal əyitt'un tadi. Şot'inal İsusa şot'oğoy kiyel tast'eynak' yaq' qəvesane burqi.

### Axırınci kərəm C'ovaksuni axsibayi ukuna uksun

*(Mat'. 26:17-30; Luk'. 22:7-23; İoan. 13:21-30; 1 K'or. 11:23-25)*

12 Əyinsuz Šume axsibayi [x] samci ğine, yəni C'ovaksuni axsibayi q'urbanluğ q'uzina šamk'ala ğine şagirdxon İsusaxun xavart'un haq'i: «C'ovaksuni axsibayi q'urbani ukuna maya həzirben?» 13 İsusenal şagirdxoxun p'ranna yaq'abi pine: «Şəhəre takinan, t'et'iya ef bĕš gamaten xe taşala sa amdar c'eğale. Şot'ay bač'anexun takinan. 14 Şo mani k'oya bağayin, t'e k'ojin q'ončuğo upanan: "Məəlimen xavare haq'sa: Bez şagirdxoxun sagala C'ovaksuni axsibayi q'urbana ukala otağ maya?" 15 K'ojin q'ončuğonal vəynak' ala həzirbaki sa otağ ak'est'ale. T'et'iya yaynak' həzirluğ bĕğanan».

16 Şagirdxo yaq'at'un baft'i. Şəhəre hari hər şeya Şot'in pi k'inək't'un ak'i, C'ovaksuni axsibayi ukunal həzirt'unbi.

17 Biyəbakat'an İsus p'as's'e şagirdaxun sagala hare. 18 Şorox sulfin bel arśi šum ukat'an İsusen pine: «Vəx düzinəz nex: vəxun sunt'in - həysə Zaxun šum ukalt'in - Za toydale». [y] 19 Şorox pist'unbaki, sunay bač'anexun "zu tezu ki?" pi Şot'oxun xavar haq'sat'un burqi. 20 İsusen şot'oğo pine: «Ef p'as's'e tanaxun soğone. Zaxun sagala šuma q'ava tork'alo şone. 21 Amdari Ğar İz əmxun śameśi k'inək'e taysa. Ama vay t'e amdari hala ki, Amdari Ğara xəyanətebsa! T'e amdareynak' sal nanaxun nu bakiniy şaat'e bakoy».

22 Şot'oğon ukat'an İsusen šuma exedi, şükürbala afırına pi, şot'o cöybi şagirdxo tadi pine: «Ext'anan! Mo Bezi bədəne». 23 Oşa came ext'i, şükürbi şot'oval şagirdxone tadi, bitot'inal t'et'iin ŭt'ŭnği. 24 İsusen şot'oğo pine: «Mo gelet'ay yəşəyinşeynak' barala Bezi p'ine, Təzə

---

[w] **14:7** K'an. 15:11

[x] **14:12** *Əyinsuz Šume axsibay* C'eys. 12:27

[y] **14:18** Ĭvel măğ. 41:9

İrəziluği p'i. [z] [25] Vəx düzinəz nex: Zu Buxačuğoy padçağluğa təzə fi ŭğələ ğinal śirik' c'ap'en tadala me meyvinəxun ene ŭğəletez».
[26] Şorox Buxačuğo alxışp'ala məğurxo məğpit'uxun oşa c'eri Zeytun buruğoy tərəft'un taśi.

### P'et'eri danmişaksuna saturbĕš avabakest'un

*(Mat'. 26:31-35; Luk'. 22:31-34; İoan. 13:36-38)*

[27] İsusen İz şagirdxo pine: «Vən bitot'in Za bosi tağalnan, şot'aynak' ki, metəre śameśe:

"Çobana duğoz,
Eğelxo pərən-pərən bakalt'un". [a]

[28] Ama Zu bĕyinbakit'uxun oşa vəxun bĕš Galileyina taśi t'iya efi yaq'a bĕğoz». [b]
[29] P'et'eren Şot'o pine: «Lap bitot'in Va bosi taalğayt'un, zu ketər tez bal!»
[30] İsusen coğabe tadi: «Va düzinəz nex: ğe, hame üşe dadalen p'ə kərəm elk'amin hun Zaxun xib kərəm danmişakalnu». [31] Ama P'et'eren iz uk'alt'ay loxol çurpi pine: «Əgər Vaxun sagala bez bisunal lazım bakayin, Vaxun tez danmişakal!» Mandi şagirdxonal bitot'in hametərt'un pi.

### İsusi Get'semani uk'ala ganu afırıpsun

*(Mat'. 26:36-46; Luk'. 22:39-46)*

[32] Oşa şorox Get'semani uk'ala sa galat'un hari. İsusen İz şagirdxo pine: «Zu afırık'amin vən memiya çurpanan».
[33] Şot'in P'et'era, İak'ova saal İoana isə İçuxune ext'i. Şo gele narahatey, İçu kala sa q'ĭyene haq'ey. [34] Şot'in pine: «Za t'etər sa dərdene haq'e ki, male manst'a biyaz. Vən həysə memiya çurpanan, ama nepaxmaekinan».
[35] İç isə samal bĕš taśi çooq'a biti afırınepi ki, mümkünesa, İz loxol eğala me əzyət İçu nu laft'ane.
[36] Şot'in metəre pi: «Ay Bava, axıri Vaynak' hər şey mümküne. Me əzyət ŭğĕst'ala cama Zaxun ăxilba. Ama Bez təə, Vi çureğaloq'an baki».
[37] Oşa İsus şagirdxoy t'ŏğŏle qaybaki. Hariyal şot'oğo nep'axe ak'i. Şot'in P'et'era k'alpi pine: «Simon, nep'axnu? Sa saad muğur mandes batenkoy? [38] Muğur mandi afırıpanan ki, Şeytanen vəx maq'an sinəyinşi. Şot'o görə ki, urufi niyət şaat'al bakayin, amdar zəife».
[39] İsus p'urumal t'et'iin ăxilbaki hat'e əyitmoğon afırınepi. [40] Qaybakat'an anek'i ki, şorox nep'axt'unsa, şot'aynak' ki, içoğoy pulmux q'ic'esay. Şot'oğon tet'un avay ki, İsusa k'ə uk'at'un.
[41] İsus xibimci kərəm şot'oğoy t'ŏğŏl qaybaki pine: «Hələl bask'i

---

[z] **14:24** C'eys. 24:8; Yer. 31:31-34
[a] **14:27** Zək. 13:7
[b] **14:28** Mat'. 28:16

dincəyinşnanbaksa? Bəse! Vaxt' p'ap'ene! Həysə Amdari Ğar günaxkərxoy kiyel tadeğale!
42 Hayzanan tağen. Ene, Za toydiyobal enesa!»

### İsusi biq'esun

*(Mat'. 26:47-56; Luk'. 22:47-53; İoan. 18:3-12)*

43 İsusen İz ǰomo bakala əyitə hələ pi tene çark'ey, İz p'as's'e şagirdaxun soğo bakala İuda hari c'ere. Şot'ay t'ŏğŏl samci bĕyinšxon, k'anun zombalxon saal ağsaq'q'alxon yaq'abi kiye xançalla q'a sayballa sa dəst'ə amdare buy.
44 İsusa toydi İudan şot'oğoxun saturbĕš əyitpeney: «Zu şot'oğoxun mat'u muçk'ayiz, avabakanan ki, şone İsus. T'e vədə ef amdarxon şot'o biq'i taşereq'at'un».
45 Hametər, İuda düz İsusi t'ŏğŏl hari Şot'o "məəlim!" pi muçepi.
46 Şot'oxun hari amdarxonal İsusa bit'unq'i. 47 İsusi t'ŏğŏl bakalt'oğoxun sunt'in xançala zapi samci bĕyinši k'ula duği şot'ay ŭmŏğo tumexun bonet'i.
48 İsusen şot'oğo pine: «Vən het'aynak'nan Bez bač'anexun amdarfŭq'k'ali loxol eğala k'inək' xançalla q'a sayballa hare? 49 Hər ği xrama ef piin bĕš zomezbsay, sal Za bitenanq'say. Ama barta Ĭvel Śam bex p'ap'eq'an». [c] 50 T'e vədə bitot'in İsusa bosi t'it'unt'eri.

51 Saycə kətan parçinen bəc'üreśi sa cəyil ğar isə hələl İsusi bač'anexun tanesay. Əsk'ərxon şot'o bit'unq'i.
52 Ama şo parçin boşt'an c'eft'i çuplağ t'inet'eri.

### İsus Kala Şurin bĕš

*(Mat'. 26:57-68; Luk'. 22:54-55,63-71; İoan. 18:13-24)*

53 İsusa samci bĕyinšxoy kalat'ay bĕšt'un taşeri. T'iya bütüm samci bĕyinšxo, ağsaq'q'alxo saal k'anun zombalxone gireśey. 54 P'et'er isə ăxiləxun samci bĕyinšxoy kalat'ay məəlinəl śirik' İsusi bač'anexun enesay. Şo məəlne baśi aruğoy t'ŏğŏl bakala q'aroolçiğoxun sagala arśi gamesane burqi.
55 Samci bĕyinšxon q'a Kala Şurina bakalt'oğoy bitot'in amdarxo eçest'i əyitp'est'unst'ay ki, Şot'o besp'est'eynak' mənə bğğəbat'un. Ama hik'k'al bğğəbes tet'un baksay.
56 Şot'ay əleyinə əfçidən çoyel çurk'alxo geleney, ama şot'oğoy saycət'ay əyitmux sun-sunaxun düz etenesay. 57 Bəzit'oğon isə əfçidən çoyel çurpi pit'un: 58 «Yan Kot'ay metər upsunayan ibake: "Zu amdarxon biq'i me xrama śarpi xib ğiin boş kiin nu biq'es bakala q'erəz sa xram biq'oz"». [d] 59 Ama şot'oğoyal əyitmux sunaxun düz tene hari.
60 T'e vədə samci bĕyinšxoy kalo turel hayzeri İsusaxun xavare haq'i: «Vi me amdarxo tadala coğab

---

[c] **14:49** Luk'. 19:47-48; 21:37

[d] **14:57-58** İoan. 2:19

butene? Axıri şot'oğon vi əleyinət'un əyite!» 61 Ama İsus şip' çurpeney,
şot'in coğab tene tast'ay. Samci
běyinšxoy kalat'in p'urum Şot'oxun
xavare haq'i: «Xeyir-bərəkətlu
Bakalt'ay Ğar Xrist'os hunnu?»
62 İsusen şot'o pine: «Zuzu! Vən
Amdari Ğare Zorba Bakalt'ay yön
tərəf arst'una q'a göynul bakala
asoyxoy loxol eysuna ak'alnan». [e]
63 T'e vədə samci běyinšxoy kalat'in
iz loxol bakala paltara zığzığbi [f] pine:
«Ene şahidxo k'ə ehtiyəcyax bu?
64 Kot'in me əyitmoğon izi Buxačuğo
nu çalxsunane ak'est'i! P'oy mot'o
k'ənan nex?» Bitot'inal İsusi bisuni
cazina layiğ baksuna q'ərart'un tadi. [g]
65 Bəzit'oğon Şot'ay loxol çupsat'un
burqi, Şot'ay pulmoğo ğaçp'i
"xavareçalluğba běyn!" pi Şot'o
yumburuğlayinşt'unbsay. Mot'oxun
oşa q'aroolçiğont'un burqi Şot'o
t'apsa.

### P'et'eri İsusaxun danmişaksun

*(Mat'. 26:69-75; Luk'. 22:56-62; İoan. 18:15-18; 18:25-27)*

66 P'et'er isə hələ məəlneney. Me
vədine samci běyinšxoy kalat'ay çuux
nökərxoxun soğoval t'iyane hari.
67 Şot'in aruğoy bel gameğala P'et'era
ak'i şot'ay loxol běği pine: «Hunal me
Nazaret'lunaxun, İsusaxun
sagalanuy». 68 Ama P'et'eren
mot'oxun danmişaki pine: «Nə
avatez, nə q'amiştezbaksa hun
het'uxunen əyite». Şo məəlin bağala
ganuçe taśi, hame vədineyal dadalen
elepi.
69 Çuux nökəren P'et'era miyal ak'i iz
t'ŏğŏl bakalt'oğo p'urum pine:
«Moval şot'oğoxune». 70 P'et'er
p'urumal danmişebaki.
Samal oşa t'et'iya çurpit'oğon
p'urum içu pit'un: «Həgigiyal, hun
şot'oğoxunnu, axıri hunal
Galileyinaxunnu». 71 P'et'eren içu
q'arğişbsun elaspi pine: «Vən uk'ala
t'e amdara tez çalxsa». 72 Hat'e dayğal
dadalen p'ămci kərəm elepi.
P'et'eren İsusi «dadalen p'ă kərəm
elk'amin hun Zaxun xib kərəm
danmişakalnu» əyitə iz eyex badi
ŏnŏnepi.

# 15

### İsus Rimen təyini başçi P'ilat'i běš

*(Mat'. 27:1-2,11-26; Luk'. 23:1-25; İoan. 18:28-19:16)*

1 Savaxt'an üşenen samci běyinšxon,
ağsaq'q'alxon, k'anun zombalxon saal
Kala Şurin bütüm üzviğon
maslaatbit'uxun oşa İsusi kula ğač'p'i
P'ilat'i t'ŏğŏl taşeri şot'o təslimt'unbi.
2 P'ilat'en Şot'oxun xavare haq'i:
«İudeyxoy padçağ hunnu?» İsusen
coğabe tadi: «Hunen metər nex».

---

[e] **14:62** Dan. 7:13

[f] **14:63** *paltara zığzığbi* - Me hərəkəten Buxačuğo bĭhı tağala əyitmoğo ibakala amdaren izi me əyitmoğo nu q'abulbsunane ak'est'ay.

[g] **14:63-64** Lev. 24:16

[3] Samci běyinšxon Şot'o gele
əşurxost'at'un taxsırkər c'evk'sa
burqi. [4] T'e vədə P'ilat'en Şot'oxun
p'urumal xavare haq'i: «Sal coğab ten
tadal? Axıri va mema əşləst'a
taxsırkərt'un c'evk'sa!» [5] Ama İsusen
p'urumal şot'o coğab tene tadi,
P'ilat'al mot'o lap məət't'əle mandi.
[6] Hər C'ovaksuni axsibayast'a
P'ilat'en sa ədət k'inək' biq'eśit'oğoy
boşt'an amdarxoy çureğalt'oğoxun
sunt'u tərebsay. [7] Hame vədine
biq'eśit'oğoy arane ölkinə
gərgürculuğ sakit'oğoxun sagala
amdar besp'i, iz s'i Barabba bakala sa
amdare buy. [8] Camaatenal P'ilat'i
t'ŏğŏl hari şot'oxun isəəl iz hər usen
balt'u bsunane xaişbi. [9] P'ilat'en
şot'oğo pine: «Çurnansa, vəynak'
iudeyxoy padçağa tərbaz?» [10] Şot'in
avaney ki, samci běyinšxon İsusa
paxılluğaxunt'un kiyel tast'un çuresa.
[11] Ama samci běyinšxon amdarxo
galt'undi ki, İsusa təə, Barabbin
tərbsunaq'at'un çureśi.
[12] P'ilat'en p'urumal şot'oğoxun
xavare haq'i: «P'oy k'ənan çuresa?
Vən iudeyxoy padçağ uk'ala me
amdara k'ə baz?» [13] Şot'oğonal
harayt'unpi: «Kot'o xaçe loxol
t'ăq't'a!» [14] P'ilat'en xavare haq'i:
«Axıri kot'in k'ə pisluğa be?» Şot'oğon
isə "kot'o xaçe loxol t'ăq't'a!" uk'a
samalal ost'aart'un haraypi.
[15] P'ilat'enal camaati səs
bot'bakeq'an pi şot'oğoynak'
Barabbina tərebi. İsusa isə
tatarlayinşest'it'uxun oşa xaçe loxol
t'ăq'st'eynak' əsk'ərxoy kiyele tadi.

### Əsk'ərxoy İsusa lağa haq'sun

*(Mat'. 27:27-31; İoan. 19:2-3)*

[16] Əsk'ərxon İsusa başçi P'ilat'i
sarayin məəlnexun bona taşeri içoğoy
bütüm dəst'inə topt'unbi. [17] Şot'o
tünd č'oč'a sa xələt lapest'i, oşa
śaśaxun tac ăldi İz belt'un laxi.
[18] Şot'oğon İsusa "iudeyxoy padçağ
dirist'q'an baki!" pi lağat'un haq'say.
[19] Şot'ay bel gěšen dut'unğsay, İz loxol
çut'unney, İz běš çökt'i bult'un
k'os'bsay. [20] Boşşamin lağa haq'i
axšumpit'uxun oşa, Şot'ay loxolxun
tünd č'oč'a xələtə c'eq'i İz paltara
lapest'i Şot'o xaçe loxol
t'ăq'st'eynak't'un taşeri.

### İsusi xaçe loxol t'ăq't'esun

*(Mat'. 27:32-44; Luk'. 23:26-43; İoan. 19:17-25)*

[21] Hame vədine ayizexun eğala
Simon s'iyen sa K'irenalu hat'e
yaq'ene c'ovaksay. Şo Aleksandri q'a
Rufusi bavaney. Əsk'ərxon Şot'o biq'i
İsusi xaça taşt'unat'un məcburbi. [h]
[22] İsusa K'olgot'a uk'ala galat'un
eçeri. «K'olgot'a» - «Kəllin ga»
upsune. [23] Şot'o q'ač' bot'ala dərmən
gərbi fi tast'unt'un çureśi, ama Şot'in
tene ŭği.
[24] Şot'oğon İsusa xaçe loxol
t'ăq't'undi. İz paltara isə "şu hik'ə
kofedo-kofedo" pi çöp bosi içoğoy

---

[h] **15:21** Rim. 16:13

arane cöyt'unbi. [i]
25 Şot'o xaçe loxol t'əq't'at'an
xibimci saadey. [j] 26 Şot'ay best'a İz
taxsıra ak'est'ala metər śame buy:
İUDEYXOY PADÇAĞ. 27 Şot'oxun sagala
amdar fŭq'suni loxol biq'eśi p'ə tanal
xaçe loxol t'əq't'undi. Sunt'u İz yön
tərəf, t'e sunt'u isə İz tərs tərəf. 28 [k]
29 Eğal-tağalxon içoğoy bula jĭk'p'sun
Şot'o lağat'un haq'say, "k'ə baki, ay
xrama śarpi xib ğiin biq'alo! 30 İsə va
çark'est'a, xaçaxun śiki!" next'uniy. [l]
31 Samci bĕyinšxon q'a k'anun
zombalxonal Şot'o lağa haq'i
next'uniy: «T'ĭyəmit'oğone
çark'est'ay, ama içu çark'est'es tene
baksa! 32 Barta isə "İsraili padçağ"
bakala me "xrist'os" xaçaxun śireq'an,
yanal ak'en vĕbaken!» İsusaxun
sagala xaçe loxol t'əq't'eśit'oğonal
Şot'o təhk'irt'unbsay.

### İsusi bisun

*(Mat'. 27:45-56; Luk'. 23:44-49; İoan. 19:25-30)*

33 Ŭqŭmci saadaxun [m] vuyumci
saadal śirik' [n] dirist' oçali çoyel
bayinq'luğe baki. 34 Vuyumci saadast'a
İsusen ost'aar səsen harayepi:
«Elohi, Elohi, lema sabaxt'ani?» [o]
Mo «ay Bez Buxačux, Bez Buxačux,
het'aynak'en əxilbaki Zaxun?»
upsune.
35 T'et'iya çurpit'oğoy bəzit'oğon
mot'o ibaki pit'un: «İnanbaksa, İlyane
k'ale!» 36 Sa amdaren t'it'eri bisinə
fine oq'oyen şəyinbi şot'o sa q'arğuni
bel c'ovakest'i İsusane tadi ki, ŭğəne.
Şot'in pine: «İsə bĕğen bĕyn İlyan hari
kot'o xaçe loxolxun śivak'sa?» [p]
37 İsusen ost'aar haraypi elmuxe
tadi.
38 Hat'e dayğa xrame pərdə alaxun
oq'al śirik' p'ə gala zığebaki. [q] 39 İsusi
bĕš çurpi q'oşuni bağtani kalat'in
Şot'ay axırınci nəfəsə metər tast'una
ak'at'an «seriyal, me Amdar
Buxačuğoy Ğarey» pine.
40 T'et'iya əxiləxun bĕğala çupuxal
buney. Şot'oğoy arane magdallu
Mariya, İosifi q'a mis'ik' İak'ovi nana
Mariya saal Salomit'e buy. 41 İsus hələ
Galileyina bakat'an me çupux İz
bač'anexun hari İçu q'ulluğt'unbsay.
T'et'iya Şot'oxun Yerusalima hari
q'erəzəl gele çupuxe buy. [r]

---

[i] **15:24** Ĭvel măğ. 22:18

[j] **15:25** *xibimci saad* - Həysət'in vaxt'en savaxt'an saad vuy.

[k] **15:28** Bəzi kiinśamurxost'a me bənd butene - *Ĭvel Śamurxost'a śameśiyorox bex p'anep'i: «Üsyanbalxoy taye baki».* Luk'. 22:37

[l] **15:29-30** Ĭvel măğ. 22:7; 109:25; Mrk'. 14:57-58; İoan. 2:19

[m] **15:33** *ŭqŭmci saad* - Həysət'in vaxt'en berezəre saadin p'as's'e.

[n] **15:33** *vuyumci saad* - Həysət'in vaxt'en berezərexun oşa saad xib.

[o] **15:34** Ĭvel măğ. 22:1

[p] **15:36** Ĭvel măğ. 69:21

[q] **15:38** C'eys. 26:31-33

[r] **15:40-41** Luk'. 8:2-3

### İsusa gərəmzinə laxsun

*(Mat'. 27:57-61; Luk'. 23:50-56; İoan. 19:38-42)*

42 Ene biyəne baksay. T'e ği
C'ovaksuni axsibayeynak' həzirluğ
běğala ğiney, yəni Şamat' ğine běšin
ği. 43 Kala Şurin hörmətlü amdarxoxun
soğo bakala, Buxačuğoy padçağluğa
yaq'běğala Arimat'eyalu İosif P'ilat'i
t'öğöle hari. Şot'in iz ük'ə çaxp'i İsusi
meyidəne şot'oxun çureśi. 44 P'ilat'en
İsusi metər usum bisuna ibaki
məət't'əle mandi, bağtani kalat'u iz
t'öğöl k'alpi xavare haq'i: «Şo ene
p'urene?» 45 Bağtani kalat'in "hoo"
pit'uxun oşa şot'in İosifa meyidə
exst'una icazane tadi.
46 İosifen taśi kətani parçane haq'i,
şot'in meyidə xaçaxun śivk'i me
parçina bəc'ürpi, taşeri q'ayani boş
kašeśi mağarinane laxi. Şot'in
mağarin ǰomo sa ǰěyal t'ık'ıredi.
47 Magdallu Mariyan q'a İosifi nana
Mariyanal meyidi maya laxsuna
at'unk'i.

# 16

### İsusi běyinbaksun

*(Mat'. 28:1-8; Luk'. 24:1-9; İoan. 20:1-10)*

1 Şamat' ği c'ovakit'uxun oşa
magdallu Mariyan, İak'ovi nana
Mariyan saal Salomit'en şaat' adeğala
oyurxoxun düzbaki c'əyint'un haq'i ki,
taśi İsusi meyidə lăămdat'un. 2 Şamat'
ği c'ovaki, savaxt'an üşenen běğ
çərtk'at'an şorox mağarin t'öğölt'un
hari. 3 Şot'oğon içoğoy arane
"mağarin ǰomost'a bakala ǰěna
yaynak' şin t'ık'ırdale?" pi
exlətt'unbsay. 4 Ama t'iya
ǐšalayinşakat'an at'unk'i ki, ǰě t'öǒx
t'ık'ıreśene. T'e ǰě gele kala ǰěney.
5 Şorox mağarina bağat'an at'unk'i
ki, yön tərəf mas'i xələt lapi sa cəyile
arśe. Çupuxxo q'ǐyene haq'i. 6 Şot'in
isə pine: «Ma q'ǐbanan! Avazu ki, xaçe
loxol p'uri Nazaret'lu İsusanan
qăvesa. Şo běyinbakene! Memiya
butene. Běğanan, mo İçu laxi gane.
7 Həysə isə takinan, Şot'ay şagirdxo
saal P'et'era metər upanan: "İsusen
Galileyina văxun běš taśi ef yaq'ane
běğsa. Văx pi k'inək' Şot'o t'et'iya
ak'alnan"». [s]
8 Çupux gərəmzinaxun c'eri
t'it'unt'eri. Şot'oğo sa dəhşətene
haq'layinşey, mat mandet'uniy.
İçoğoy q'ǐyexunal şuk'k'ala hik'k'al
tet'un pi.

### İsusi İz şagirdxoynak' ak'esun

*(Mat'. 28:9-10; Luk'. 24:13-35; İoan. 20:11-18)*

*(P'ă ən damna kiinśamurxost'a Mrk'. 16:9-20 tene bu.)*

9 Şamat' ği c'ovakit'uxun oşa,
savaxt'an üşenen běyinbaki İsus süft'ə
magdallu Mariyaynak'e ak'eśi. Mo
hat'e İsusen içuxun vŭğ murdar uruf
c'evk'i Mariyaney. 10 Mariyanal taśi

---

[s] **16:7** Mat'. 26:32; Mrk'. 14:28

mot'o İsusaxun baki isəəl Şot'aynak' yas efi ŏnŏk'alt'oğo xavare tadi.
[11] Ama şot'oğon İsusi bĕyinbaksuna q'a Şot'ay Mariyaynak' ak'esuna tet'un vĕbaki.
[12] Mot'oxun oşa İsus p'urum İz şagirdxoxun p'rannat'aynak', şorox ayize tağat'an yaq'a şot'oğoy bĕš q'erəz suraten ak'eśi. [13] Şot'oğon qoş qaybaki me barada t'ĭyə̆mit'oğo exlətt'unbi, ama şot'oğoval tet'un vĕbaki.

### İsusi İz şagirdxo ən vacib tapşuruğ tast'un

*(Mat'. 28:18-20; Luk'. 24:36-49; İoan. 20:19-23; Ap'ost'. 1:6-8)*

[14] Oşa t'etəre baki ki, İzi sas's'e şagirden sagala arśi šum ukat'an İsus şot'oğoynak'e ak'eśi. Şot'oğoy inadkərluğa görə, İçu bĕyinbakit'uxun oşa ak'it'oğo nu vĕbaksuna görə şot'oğo töhmətebi.
[15] Şot'in İz şagirdxo pine: «Dirist' dünyənə tarapanan, amdarxo bitova Mŭq Xavara karoozbanan! [16] Vĕbaki k'unuk'bakala amdar çark'eğale, içust'a vĕluğ nu bakalt'u isə pis q'ərar tadeğale. [17] Vĕ bakalt'oğo çalxest'alo isə şot'oğoy ak'est'ala möcüzəlü nišanxo bakale: şot'oğon Bez Śiyen murdar urufxo c'evk'alt'un, təzə muzurxon əyitk'alt'un, [18] dizik'xo içoğoy kiin biq'i besp'ala zəhərəl ŭğə̆yt'un, şot'oğo təsir tene bal. Şot'oğon içoğoy kulmoğo azariğoy loxol laxalt'un, şoroxal q'olaybakalt'un».

### İsusi göynul ĕqesun

*(Luk'. 24:50-53; Ap'ost'. 1:9-11)*

[19] Me əyitmoğo pit'uxun oşa Q'ončux İsus göynul ĕqeśi Buxačuğoy yön tərəf areśi. [20] Şagirdxon isə taśi hər gala Mŭq Xavara karoozt'unbsay. Q'ončuğonal şot'oğo köməyebsay, şot'oğoy karooza möcüzəlü nišanxon təst'iğebsay.

© 2019 Translation Services International